

2012

HEMSEDAL KOMMUNE

Foto: Ingar Nergård

ÅRSMELDING

INNHold

INNHold	2
RÅDMANNENS KOMMENTAR	3
ORGANISASJONSKART HEMSEDAL KOMMUNE	4
KOMMUNESTYRET	5
FOKUSOMRÅDET BEFOLKNING, SAMFUNN OG NÆRING	6
FOKUSOMRÅDET FOLKEHELSE	10
FOKUSOMRÅDET MEDARBEIDARAR	13
FOKUSOMRÅDET ØKONOMI	17
TENESTEOMRÅDET KULTUR OG OPPVEKST	24
TENESTEOMRÅDET HELSE OG OMSORG	36
TENESTEOMRÅDE TEKNISK	46
TENESTEOMRÅDET ADMINISTRASJON	53
INVESTERINGAR.....	55
DRIFTSREKNESKAPEN 2012	58
INVESTERINGSREKNESKAPEN 2012.....	59
BALANSEN 2012.....	60
KOSTRA	61
VEDLEGG: ÅRSRAPPORT IKT HALLINGDAL	62

RÅDMANNENS KOMMENTAR

For fyrste gong sidan 2003 opplevde kommunen ein svak reduksjon i folketalet med 4 personar til 2224 personar pr. 1. januar. I kommunaldepartementet si framskriving av folketalet i kommunane vil Hemsedal sjølv med det lågaste vekstanslaget passere 2500 innbyggjarar i 2020. Det vil si ein vekst på ca. 40 personar kvart år fram til 2020. Dette er om lag den same veksten Hemsedal har hatt sidan 2003. Kommunen har lagt til rett for ein slik auke i folketalet ved å regulere og opparbeide 34 bustadtomter på Ulsåk i 2012. Kommunen har også regulert og kjøpt eit område til bustadtomter i Trøim i 2012. Dette skal opparbeidast i 2013.

Satsinga på bustadutvikling saman med fortsatt store investeringar innanfor rehabilitering og utvikling av vatn- og avlaupsnettet fører til at kommunens investeringsrekneskap også i 2012 er relativt høgt i forhold til kommunens økonomi. Kommunen lånefinansierer i prinsippet alle investeringar og den totale langsiktige gjelda (eksklusiv vidareformidlingslån) er ved årsskifte ca. kr 135 mill. Dette utgjer 70 % av kommunens drifts- og finansinntekter. I økonomisk teori er dette det øvre anbefalte nivået for å behalde ein berekraftig økonomi.

Kommunen har planlagt eit investeringsbudsjett som vil bringe den langsiktige lånegjelda i forhold til inntektene over 70 % i dei neste åra. Dette er vurdert til å vera forsvarleg då ein stor del av investeringane er knytt til bustadutvikling og sjølvkostområder. Dette betyr at ein større del av gjelda blir betjent gjennom sal av tomter og kommunale gebyr enn gjennomsnittskommunen.

Kommunen investerte totalt sett kr. 27,8 mill. i 2012. Dette fordelte seg til områda tomteutvikling kr. 12,6 mill., vatn og avlaup kr. 10,5 mill. og ca. kr. 4,7 mill. til ordinære anleggsmidlar. Det største investeringsprosjektet innafor området ordinære anleggsmidlar, var ombygging av underetasjen på Bygdaheimen til kontor og møterom.

Driftsrekneskapen til kommunen er gjort opp med eit netto driftsresultat på kr. 3 mill. I forhold til budsjettet 2012 er resultatet bra. Kommunen har likevel som mål og koma over kr. 5 mill. i økonomiplanperioden for å auke andelen eigenkapital i investeringsbudsjettet. Årets resultat er påverka av ekstraordinære inntekter på ca. kr. 2,3 mill. og ein raskare nedbetaling av den langsiktige gjelda enn budsjettet på kr. 1,3 mill. Dette gir eit korrigert netto driftsresultat på kr 2 mill.

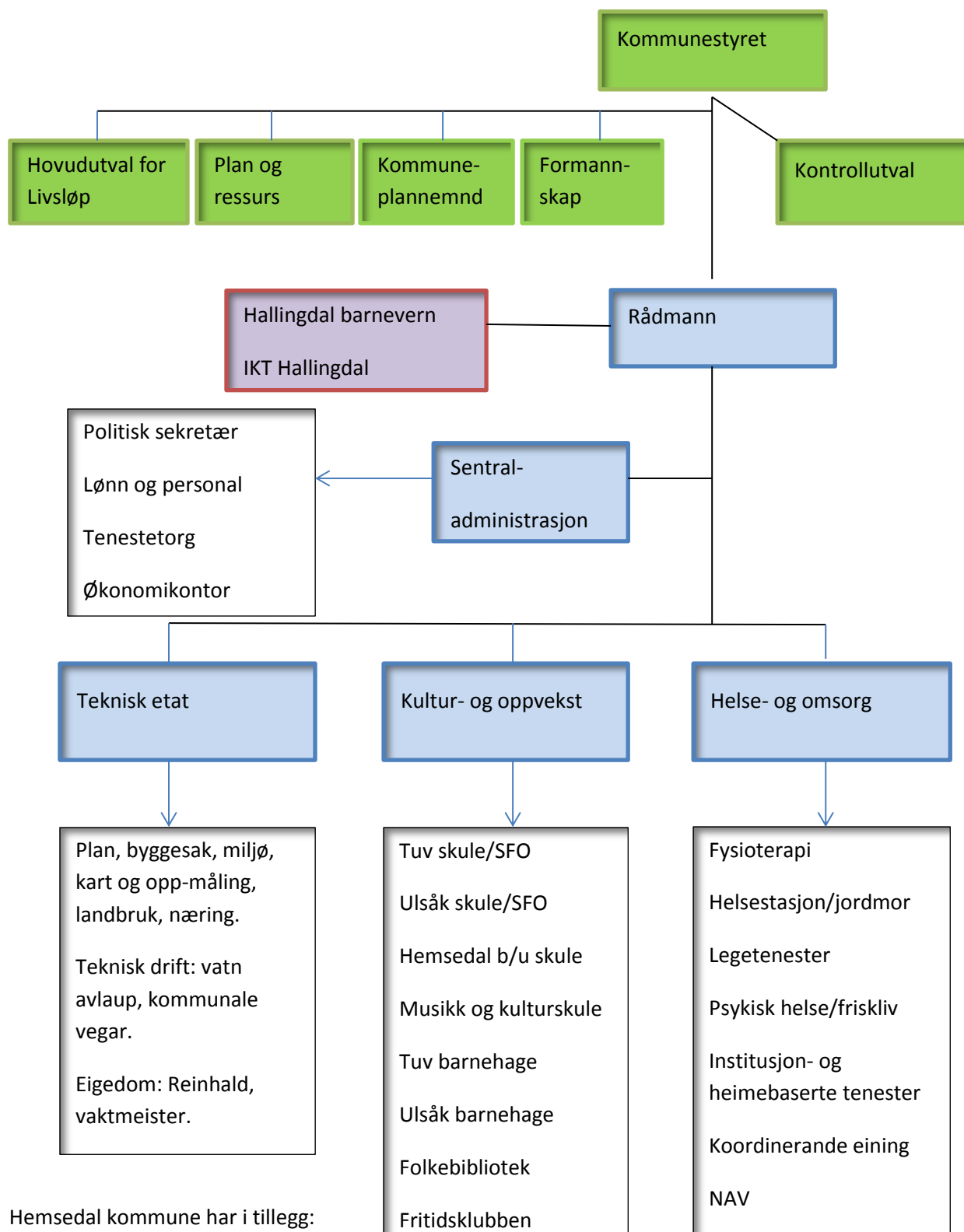
Hemsedal har i mange år hatt ein stor andel av befolkninga i produktiv alder med store barnekull. Dette kjenneteiknar tenesteproduksjonen vår ved at me brukar ein større del av ressursane våre til barnehage, skule og barnevern enn samanliknbare kommunar. Samtidig brukar me mindre til pleie og omsorg målt pr. innbyggjar.

Dyktige tilsette er den viktigaste faktoren for å kunne tilby gode tenester. Resultatet av dette er fornøgdde brukarar og gode resultat. Det god grunn til å takke alle medarbeidarane for innsatsen i 2012.

Det er og grunn til å framheve det frivillige arbeidet i lag og organisasjonar i Hemsedal. Dette er ein av dei viktigast faktorane for bulyst i bygda.

Sveinung Halbjørhus

ORGANISASJONSKART HEMSEDAL KOMMUNE

KOMMUNESTYRET

Oddvar Grøthe	Ordfører	Senterpartiet
Tove Eggen Lien		Senterpartiet
Pål Rørby		Senterpartiet
Knut H Ulsaker		Senterpartiet
Torstein Tuv		Senterpartiet
Jan Egil Halbjørhus		Høgre
Odd Holde		Høgre
Marte Steimler Thorset		Høgre
Iren Halbjørhus		Høgre
Tore Flaget		Høgre
Helene Sagabråten	Varaordfører	Arbeiderpartiet
Olav Syversbråten		Arbeiderpartiet
Olav Støyten		Kristeleg Folkeparti
Håvard Venås		Kristeleg Folkeparti
Tor Grøthe		Framstegspartiet
Tronn Inge Tuv		Framstegspartiet
Martin Lindal		Sosialistisk Venstreparti

Kommunestyremøta blir overført på Radio Hallingdal og sakspapir og møteprotokollar blir gjort tilgjengelege på kommunens heimeside www.hemsedal.kommune.no.

Tal handsama saker	2009	2010	2011	2012
Kommunestyret	87	116	155	151
Formannskap	88	141	104	97
Hovudutval Plan og ressurs	99	104	110	105
Hovudutval Livsløp	53	64	52	77

FOKUSOMRÅDET BEFOLKNING, SAMFUNN OG NÆRING

Kommuneplanen sin samfunnsdel skildrar kommunen sine overordna mål, og etterfølgjande oversikt syner ei kort resultatiskildring i høve overordna mål.

Utbyggingsstrategi:

«I Hemsedal vil me ha ein bevisst utbyggingspolitikk som tek omsyn til bærekraft, miljø og framtidige generasjonar.»

Kommunen har gjennomført ei samla gjennomgang av relevante planar, og har gjennom vedtak av «**Kommunal planstrategi 2012-2015**» kartlagt kva for planoppgåver kommunen må starte opp, eller vidareføre for å leggje til rette for ønskja utvikling for kommunen.

For å sikre ei ønskja samfunnsutvikling bør spesielt arbeidet med **områdeplan for Trøym sentrum** (sør- og vestre del), nemnast. Dette er eit omfattande planarbeid der mål har vore å sikre areal for etablering av gondol frå sentrum til fjellet, men også løyse samferdselsmessige utfordringar knytt til plassering av ny trase for fylkesveg Trøym Sør, sikre framtidige nærings- og bu-areal for sentrum, og ikkje minst fremje miljø- og landskapskvaliteter langs Heimsila. Det har vore lagt stor vekt på medverknad i form av folke- og frukostmøte i tidleg planfase. Det vert arbeida for at planen vert vedteken i 2013.

Ein har også starta opp ein nasjonal pilot i samarbeid med Hol og Buskerud Fylkeskommune der målet har vore å få eit betre underlag for framtidig **varm/- kaldsengspolitikk**. Prosjektet vert avslutta i 2013, og vert eit viktig verkty for framtidig arealforvaltning.

Vedtak av «**Områdeplan for Holdebakken**» har lagt eit viktig grunnlag for å heve kvaliteten, attraktiviteten, og ikkje minst betre samferdselsmessige tilhøve i dei mest sentrale kommersielle

Butilbod:

«I Hemsedal vil me at alle som bur, eller ynskjer å bu skal finne attraktive, varierte og tenlege butilbod.»

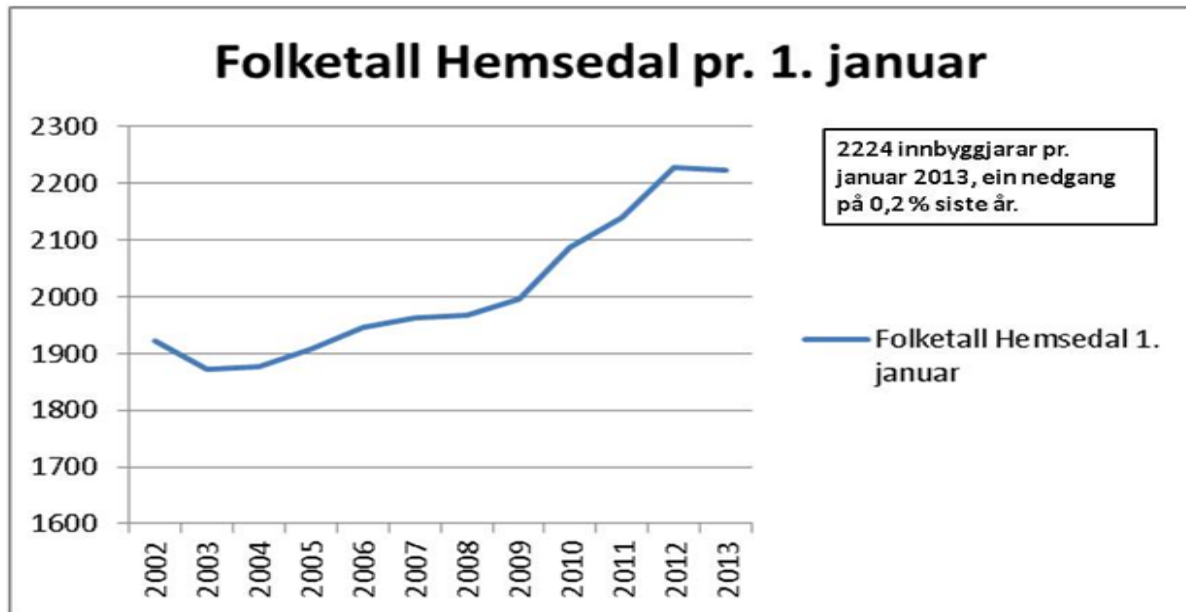
reiselivsområde i bygda. Kulvert som sikrar kryssing av Skiheisvegen/ Holdeskarvegen for langrennsløparar, betre ski- inn/out for varme senger i randsonen til Fjellandsbyen, areal for returpunkt/ kjettingplass langs Holdeskarvegen og eige buareal for sesongarbeidarar er noko av planen sitt innhald.

Kommunen har over fleire år vore oppteken av å sikre eigna **areal til bustadtomter** og meir konsentrert utbygging, frå tomannsbustader til leilegheitsbygg i bygdesentra, Tuv, Trøim og Ulsåk.

Dette har i praksis vore følgt opp med **investeringar i veg, vatn og kloakk** for snaue kr. 17 mill. for bustadfeltet Svøo III, -eit planområde godkjent regulert i 2011. Ved årsslutt var 3 av 31 godkjente tomter tinga for sal. Tilsvarende har kommunen gjennomført grunnnerv, og regulert 24

kommunale bustadtomter på Fiskum. Prosjekteringa er påstarta og dei første tomtane vil vere klare for sal vinteren 2014. I privat regi har også detaljregulering av bustadtomter på Rudningen, langs Trøysmåni starta opp – ein plan som venteleg vert vedteken i 2013. Totalt sett vil kommunen vere godt rusta kva gjeld tilbod av bustadtomter på Ulsåk og Trøym kva gjeld sentrumsnære eine- eller fleirmannsbustadar.

Ein viktig del av bustadpolitikken er ein medveten **oppfølging av buplikt** på bustadeigedommar. Det har vore eit sterkt ønskje om å hindre at bustader vert brukt som fritidsbustader, - ein bruk

som vil kunne påverke prisen på bustader, men også føre med seg ulike miljøproblem spesielt i bustadfelt. To gonger kvart år vert det gjennomført ein kontroll mot folkeregisteret for å sjekke manglande busetting. Det har ikkje vore registrert mykje brot på buplikta i 2012.

Det regionale prosjektet «**Lys i alle glas**» er avslutta, der prosjektmålet har vore å sikre busetnad på gardsbruk som ikkje er busett av fastbuande. I Hemsedal var det registrert 30 bruk, og nokre av desse er no busett. Prosjektet har vore positivt, og starta ein modningsprosess som truleg har ført til eigarskifte/ busetting på mindre bruk.

Utviklinga av **folketalet** har vore positiv for kommunen dei siste åra, men ikkje uventa har me no fått ein faktisk folketalnedgang. Det kan vere fleire grunner for dette, men kommunen har uansett gjennomført ei rekkje tiltak som fremjar tilflytting. Nedgangen i innbyggjartalet skuldast i hovudsak globale forhold som har påverka utviklinga. Det vert viktig å vurdere ulike framskrivingsmodellar av folketalutvikling kritisk i høve kommuneøkonomi, og framtidige grunnlagsinvesteringar i offentleg infrastruktur

Trafikken gjennom Hemsedal sentrum berre aukar. Spesielt stor er auken i tungbiltrafikk (del tungbiltrafikk, 30%), og kommunen har gjort fleire grep for å møte desse utfordringane.

Samferdsel og kommunikasjon:

«I Hemsedal vil me ha ein effektiv, trygg og miljøvennleg infrastruktur som sikrar næringslivet og innbyggjarane i kommunen.»

Kommunen har vore aktiv med innspel til «**Handlingsplan for Riks- og Fylkesveger 2014-2017**», der Hemsedal sine behov og prioriteringar har vorte fremja. I austre del av Trøym sentrum er arbeidet med etablering av «Miljøprioritert gjennomkjøring» påstarta. Dette inneber at me får ei samanhengande gang/ sykkelveg på nordsida av RV- 52 gjennom heile sentrum frå Jordheimgardane i aust. Ny vatn- og kloakkledning vart samstundes lagt, og det er etablert veglys, fartshumper, 40 km/t samt opparbeida ny innkøyring til kommunehus/ helsesenter med nødvendige parkeringsareal. I sum skal både trafikktryggleiken, men også estetisk oppleving betrast. Det er Statens Vegvesen som har vore ansvarleg for gjennomføringa, - eit tiltak som er kostnadsrekna til kr. 11,5 mill.

Arbeidet med **områdeplan for Ulsåk sentrum** er påstarta der trafikktryggleik omkring Ulsåk skule står sentralt. Reguleringsplan for nye Ekspressbusslommer på Ulsåk vart også vedteke, og Statens Vegvesen har etablert fartshump, innført 40 km/t og er snart ferdig med etablering av ekspressbusslommer gjennom Ulsåk sentrum.

Reguleringsplan for Venås- og Skøyten bru har vore gjennomarbeida og vedteken, og kommunen har hatt fleire dialogmøter med Statens Vegvesen, - både for å påverke framdrift, men også sikre kommunale interesser spesielt i høve mjuke trafikkantar.

Handlingsdelen til Trafikktryggleiksplanen er rullert og følgt opp med fartsdempande tiltak rundt Fauskosvingen i form av fartshumpar og 40 km/t.

Vedtak av ny **Energi- og Klimaplan** understreker kva for ambisjonar kommunen har i høve miljø. Tiltaksdelen peiker på fleire tiltak som er forsøkt følgt opp. Her kan nemnast utgreiingskrav om fornybar energikjelde knytt til reguleringsplan for Fiskum.

Arbeidet med miljøfyrtårn vert vidareført, og alle kommunale verksemder er no miljøfyrtårnsertifisert. Hemsedal er no på landstoppen (nr. 3), og best i Buskerud i høve innbyggjartalet i tall miljøfyrtårnsertifikat. Samstundes, etterspurnaden etter **kommunale ENØK-midler** jfr. ENØK- fond (samla 49 saker) er stor, og for første gong har etterspurnaden vore større enn løyvd ramme på kr. 500.000,-.

Opprydding i spreidde avløp er ressurs- og tidkrevjande. Kommunen har initiert eit regionalt utgreiingsprosjekt i samarbeid med Gol kommune for å sjå moglegheita for å sikre kompetanse, fagmiljø, og ressursar til å følgje opp kommunen sine forvaltningsoppgåver i framtida. Resultat av dette arbeidet vil ligge føre i 2013, og er i tid godt tilpassa arbeidet med EU sitt rammedirektiv for vatn. Vassforskrifta sine føringar for å sikre ein god miljøtilstand, der forvaltningsplanar med tiltaksprogram skal vere vedteken i 2015 og måla skal vera nådd innan 2021. For vassområde Hallingdal deltek kommunen i samarbeid med Regionrådet i arbeidet med gjennomføring av vassdirektivet.

Næringsliv:

«I Hemsedal vil me dyrke eit nyskapande næringsliv.»

Også 2012 har vore eit tyngre år for **næringslivet** i samanlikna med tidlegare år. Både investeringsevna hjå etablert næringsliv, men også tal nyetableringar har stoppa opp. Både globale, nasjonale, og klimatiske høve har påverka reiselivskommunen negativt.

I samarbeid med nærings- og samfunnsaktørar har kommunen arrangert ei rekkje møteplassar/ frukostmøter for både næringsliv og hyttefolk. Ein tett dialog og samarbeid er avgjerande for å sikre føresegelege rammer, i tillegg til infrastruktur som samfunnet etterspør for å sikre vekst og utvikling. «Distriktsentret – eit kompetansesenter for distriktsutvikling», plukka nettopp ut Hemsedal som ein av dei **15 beste distriktskommunane** i Norge. Samfunnsforskarar frå Telemarksforskning har gjennomført ein studie av desse 15 kommunane, og nettopp samhandlings- og utviklingskulturen i Hemsedal scorar høgt.

Kommunen har gjennom året forsøkt å spisse sin næringsprofil noko meir ved å tydeleggjere eigen stilling som næringskonsulent. Kommunen har også vore særdeles offensiv i bruk av **næringsfondet** der spesielt finansiering av arealplaner har stått sentralt. Kommunen har i tillegg til egne lønnsmidlar løyvd drøye kr. 1,7 mill til arbeid med arealplaner som legg grunnlag for vidare nærings- og samfunnsutvikling. Samla har kommunen handsama 39 sakar med kr.

Miljø:

«I Hemsedal vil me at miljøet skal takast vare på slik at landskapsbilete/landskapet og naturverdiane kan vidareførast til neste generasjon utan forringing.»

1.471.000,- i løyvd tilskot til andre næringar/ prosjekt, medan kr. 153.000,- er løyvd til landbrukssaker.

Sesongarbeidarane er ei avgjerande ressurs for næringslivet. Kommunen sitt arbeid med sesongarbeidarar har vorte prioritert spesielt siste 2 år ikkje minst med bakgrunn i ein NIBR-analyse som slo fast at sesongarbeidarane ofte slit med å bli integrert på turistdestinasjon. Kyrkja sitt engasjement for miljøarbeid har resultert i eit felles prosjekt der Bygdheim har vorte ein flott møteplass, og ein sentrum for ulike fritidsaktivitetar retta mot denne gruppa.

www.sesongarbeid.no syner aktivitetane konkret.

FOKUSOMRÅDET FOLKEHELSE

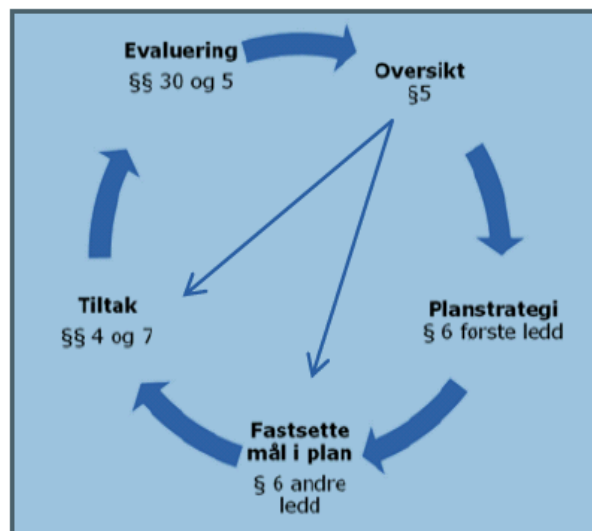
Folkehelse arbeid er kommunen sin innsats for å oppretthalde, betre og fremje befolkninga si

Folkehelse:

«At all kommunal planlegging og utvikling skal ta omsyn til miljøretta helsevern og universell utforming. Kommunal planlegging og utvikling skal ta omsyn til tenesteomfanget ved helse- og velferdstenestene»

helse gjennom å svekke dei faktorar som medfører helserisiko, og styrke dei faktorar som bidreg til betre helse . Ny folkehelselov stiller auka krav til kunnskap om befolkninga, helsetilstanden, og kva for påverknadsfaktorar som gir god folkehelse og gode levekår. Det er viktig å jobbe med ei felles forståing av eit breitt førebyggjande arbeid i kommunen

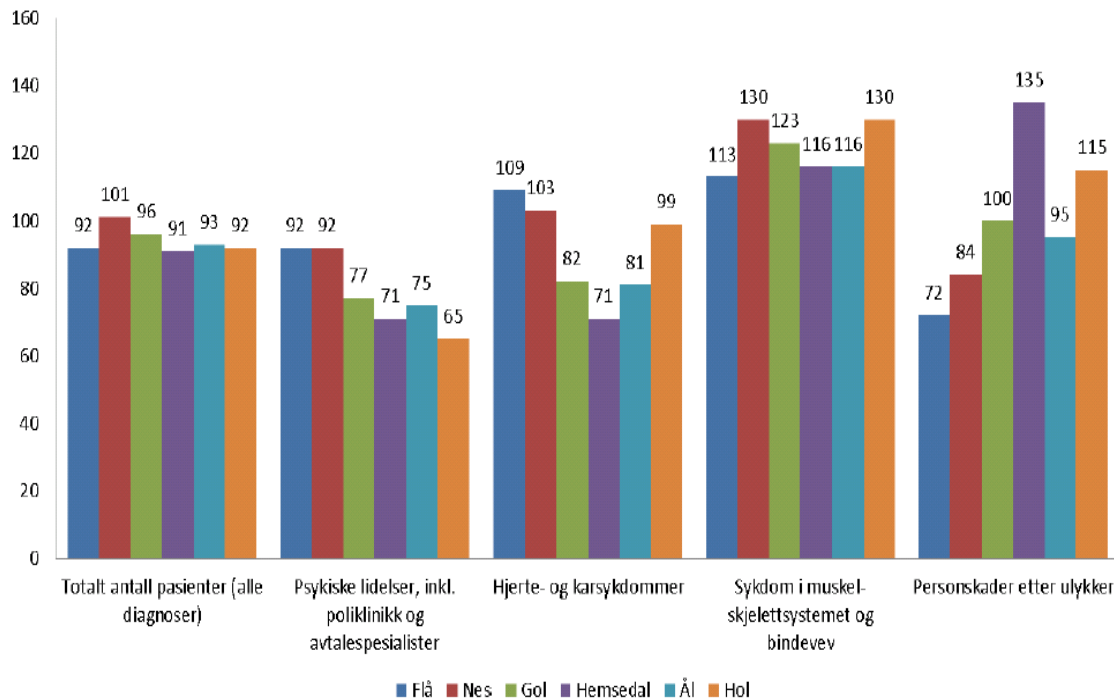
Hemsedal kommune har utarbeidd ein planstrategi der **folkehelse** har eit overordna perspektiv. For å koordinere tverrfagleg og tverretatleg samarbeid innan folkehelse har kommunen etablert ei ressursgruppe innan folkehelse. I prosjekt Hallingdal lokalmedisinske tenester skal det utgreiast om det skal vere ein felles folkehelsekoordinator i Hallingdal. 2 tilsette har tatt vidareutdanning i folkehelsearbeid.

Kommunen skal ha ein oversikt over helsetilstanden. Ein av oversiktane som blir utarbeidd er **folkehelseprofilen**. Den viser at Hemsedal har få eintydige folkehelseutfordringar. Hemsedal har lågare tal på personar med uføretrygd. Det er mindre bruk av medikament, og det er færre som har livstilsjukdommar. Det er fleire med låg inntekt og Hemsedal har fleire med personskeidar som blir behandla i sjukehus.

Helse og miljø (2 av 4)

Sykehusinnlagte (2008-2010)

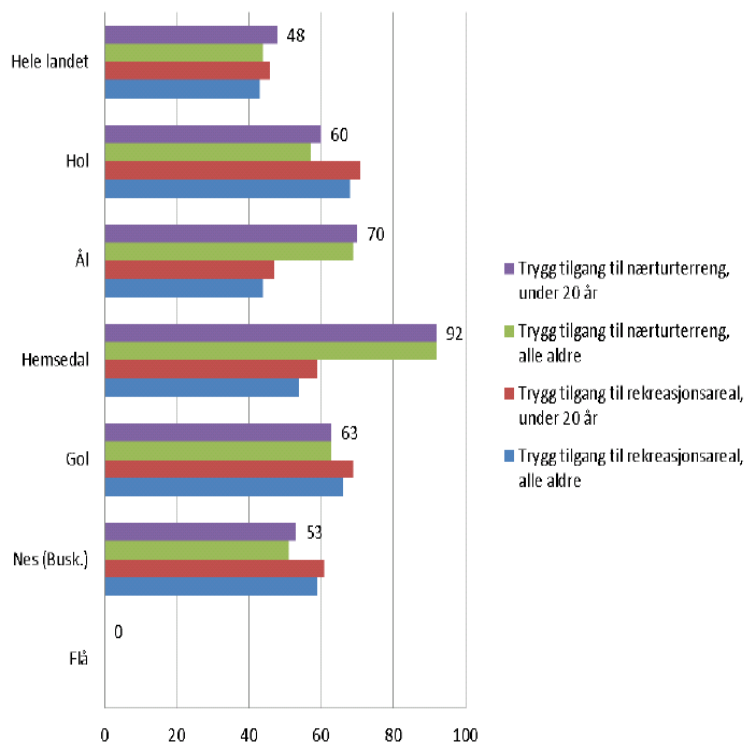

Antall pasienter innlagt (dag- og døgnopphold) i somatiske sykehus per 1000 innbyggere. Forholdstall (Norge=100) gir forhold mellom raten i kommunen og på landsbasis, angitt som gjennomsnitt over 3-årsperioder. Eksempler: Forholdstall = 130 betyr at kommunens rate er 30 % høyere enn landsnivået. Et forholdstall på 87 betyr at kommunens standardiserte rate er 13 % lavere enn landsnivået.

Kilde: Buskerud Fylkeskommune – folkehelse i Buskerud

Alle einingar i Hemsedal kommune utøver på ulike måtar eit helsefremjande, førebyggjande folkehelsearbeid. Det er fokus på tverrfagleg samhandling ikkje minst innan førebyggjande arbeid og tidleg innsats. Hemsedal er med i ei rekkje prosjekt innan det førebyggjande arbeid. I Hemsedal er det mange lag og organisasjonar som utfører eit viktig folkehelsearbeid. I Hemsedal er det flotte naturområdar og mange gode tilbod innan fritidsaktivitetar.

Andel av befolkningen med trygg tilgang 2011 (prosent)

Nærturterreng er naturområder (større enn 200 dekar) i tettsteder eller som grenser til tettsteder (inkludert parker og de fleste idrettsanlegg).

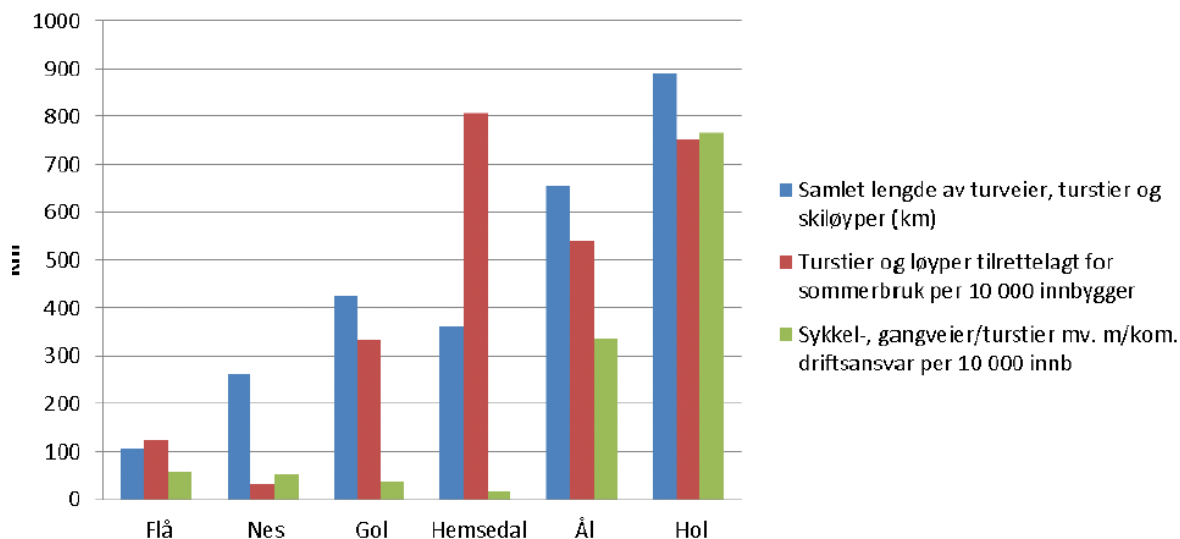
Rekreasjonsareal er naturområder av en viss størrelse (minst 5 dekar) i tettsteder eller som grenser til tettsteder (inkludert parker og de fleste idrettsanlegg).

Trygg tilgang

SSB har satt kriterier for hva som regnes som trygg tilgang, f.eks. må en kunne ferdes langs stier, gang- og sykkelveger eller bilveger med lite trafikk og lav fartsgrense. Kravet om hvor langt man er nødt til å gå for å ha tilgang er satt til 200 meter for rekreasjonsareal og 500 meter for nærturterreng.

Kilde: Buskerud Fylkeskommune – folkehelse i Buskerud

Turstier, løyper gangveier etc

Kilde: Buskerud Fylkeskommune – folkehelse i Buskerud

FOKUSOMRÅDET MEDARBEIDARAR

Hemsedal kommune ynskjer å gje medarbeidarane ei meiningsfull, utviklande og inspirerande kvardag. Kommunen er kjent for sitt gode arbeidsmiljø med engasjerte og positive medarbeidarar.

I ein liten kommune må mange arbeide med fleire fagfelt enn medarbeidarar i større kommunar. Sårbarheita er større ved avviking av ferie eller anna frávær frå jobben. Arbeidsmengdene og tidspresset er tidvis stort.

Hemsedal kommune må arbeide meir med desse utfordringane. Hemsedal kommune er ein dynamisk og moderne kompetansearbeidsplass. Kommunen sine tilsette er den viktigaste ressursen vi har for å kunne gje våre innbyggjarar eit fullverdig tenestetilbod.

I Hemsedal kommune arbeider 223 kvinner og 48 menn. Andelen kvinner utgjer 83 %. Desse 271 medarbeidarane utgjer 198 årsverk. Dette er ei auke med 2 årsverk i høve til 2011.

Lønsutviklinga for fast- og timelønte hovud- og bistillingar pr. 1.12.2011 til 1.12.2012.

Kjønn	Månedsfortjeneste 2012	Grunnlønn 2012	Endring i månedsfortjeneste 2011-2012	Endring i grunnlønn 2011-2012	Ansatte 2012	Årsverk 2012	Endring i årsverk 2011-2012
Kvinner og menn	34.316	32.752	5,3%	4,1%	271	198	1,1%
Kvinner	33.719	32.186	5,3%	4,7%	223	157	-1,9%
Menn	36.622	34.942	4,2%	0,9%	48	41	14,8%

Hemsedal kommune fylgjer gjeldane lovar, forskrifter og tariffavtalar som kan bety noko for likebehandling mellom kjønna. I rådmannens leiargruppe er det like mange kvinner som menn.

Lønsforhold justert for ulike faktorar. Fastlønte hovudstillingar i Hemsedal kommune.

Gjennomsnittleg fortjeneste pr. månadsverk og gjennomsnittleg grunnløn pr. månadsvek for kvinner i prosent av menns løn

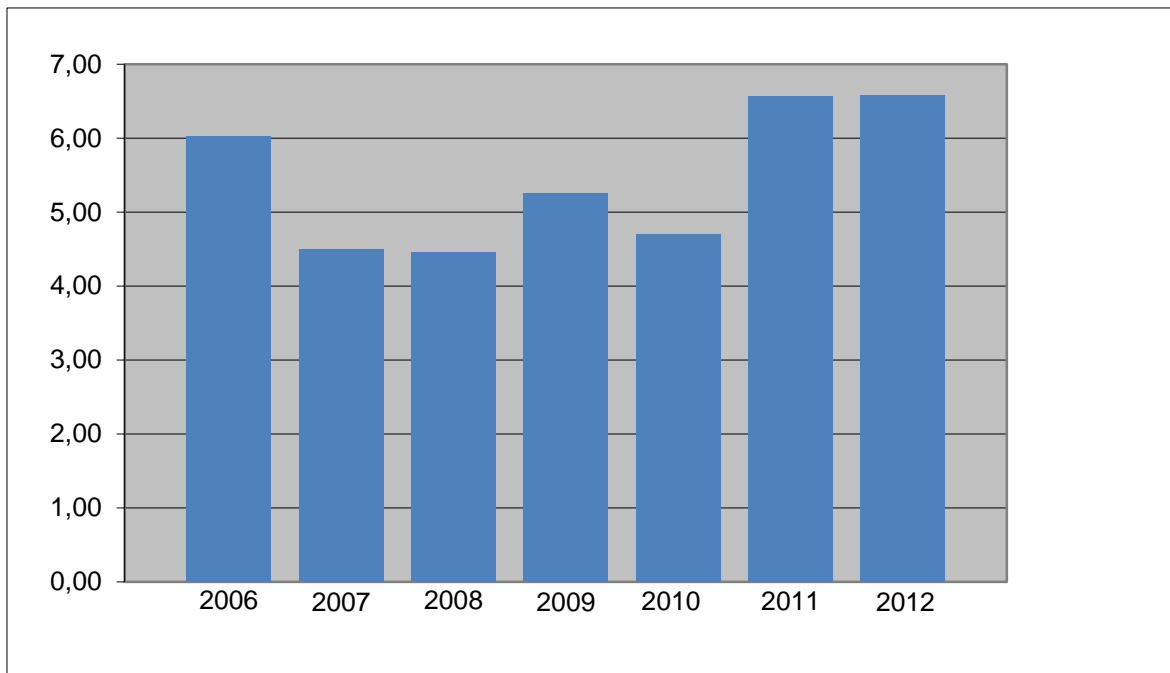
	Årstall					
	2010		2011		2012	
Justert for	Kvinner månedsfortjeneste i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns	Kvinner månedsfortjeneste i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns	Kvinner månedsfortjeneste i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns
Alder	90	89	90	88	93	92
Ansattgruppe	96	97	97	97	96	97
Ansiennitet	89	88	90	88	92	92
Stillingskode	97	97	99	99	99	99
Utdanning	93	93	95	95	91	92

**ANSATTE FORDELT PÅ STILLINGSPROSENT OG KJØNN
I HEMSEDAL KOMMUNE. TALL PR. 1. DESEMBER I DET
ENKELTE ÅR**

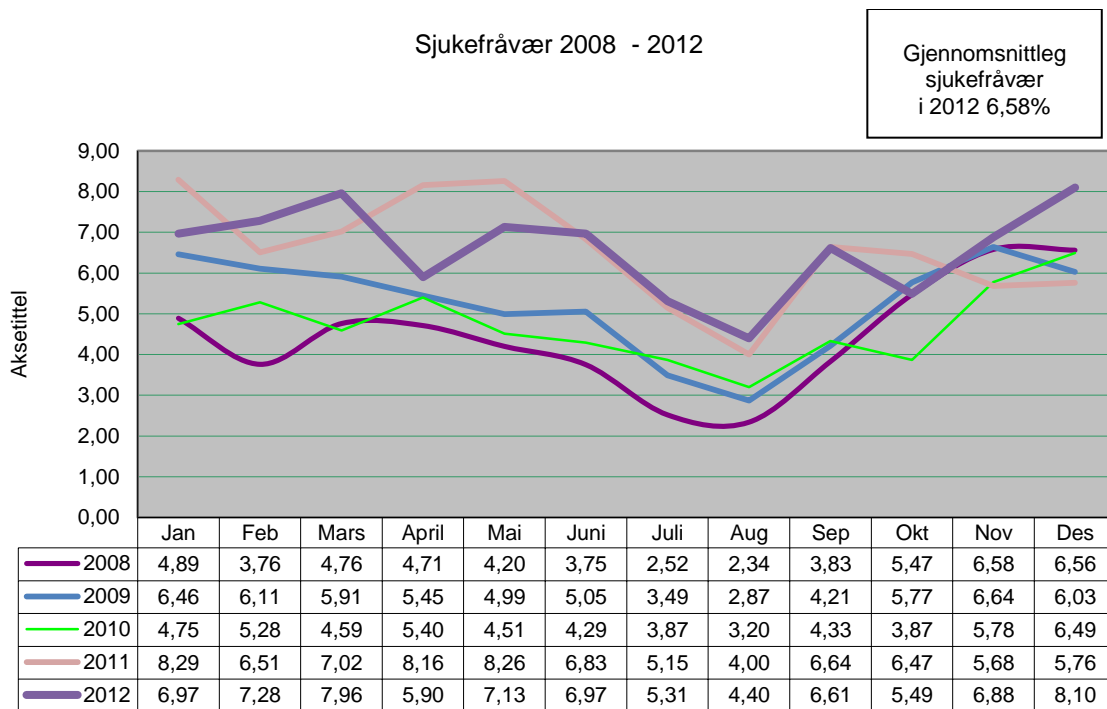
Stillingsprosent	Kjønn	Årstall					
		2010		2011		2012	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
0 - 24,9%	Kvinner og menn	8	3,2	13	5,2	29	10,7
	Kvinner	2	1,0	9	4,4	26	11,7
	Menn	6	13,6	4	9,3	3	6,3
25 - 49,9%	Kvinner og menn	18	7,2	11	4,4	25	9,2
	Kvinner	17	8,3	9	4,4	22	9,9
	Menn	1	2,3	2	4,7	3	6,3
50 - 74,9%	Kvinner og menn	64	25,6	62	24,9	55	20,3
	Kvinner	60	29,1	57	27,7	50	22,4
	Menn	4	9,1	5	11,6	5	10,4
75 - 99,9%	Kvinner og menn	68	27,2	63	25,3	61	22,5
	Kvinner	65	31,6	60	29,1	58	26,0
	Menn	3	6,8	3	7,0	3	6,3
100%	Kvinner og menn	92	36,8	100	40,2	101	37,3
	Kvinner	62	30,1	71	34,5	67	30,0
	Menn	30	68,2	29	67,4	34	70,8

I Hemsedal kommune er det ein klar overvekt av kvinner i deltidstillingar. Andelen kvinner som jobba 100 % er gått ned frå 34,4 % i 2011 til 30 % i 2012. Den største endringa frå 2011 til 2012 er i stillingsprosent under 50 % der det er ei auke på over 10%.

Hemsedal kommune har hatt eit lågt sjukefråvær i mange år. Tabellen under viser gjennomsnittleg legemeldt og eigenmeldt sjukefråvær dei siste sju åra.

Tabellen under viser eigenmeldt og legemeldt sjukefråvær for kvar måned dei fem siste åra.

Kommunen har eit stort behov for vidare- og etterutdanning innanfor mange fagområder. I 2012 har ein arbeidet med ein opplæringsplan som er tenkt vedtek i 2013

Hemsedal kommune har inngått avtale om inkluderande arbeidsliv (IA-avtala)

Kommunen har seniortiltak for tilsette mellom 62 og 67 år. Tiltaka er bonusordning eller meir fritid.

Hemsedal kommune er medlem av HAVA BHT (Hallingdal og Valdres bedriftshelse) der kommunen kjøper eit visst tal timar for gjennomføring av aktivitetar i Hemsedal.

Kommunen arbeider aktivt med HMS (helse, miljø og sikkerheit). Arbeidsmiljøutvalet har fleire møter i året der dei går gjennom avviksrapportar. Det blir og laga ein plan for kva oppgåver som skal prioriterast. HMS-boka vert revidert kvart år. Dette er kvar enkelt leiar sitt ansvar saman med verneombod.

Kommunen er oppteke av at alle skal kjenne tryggleik og arbeidsglede på arbeidsplassen. Arbeidet til hovudverneombodet saman med verneomboda har vore viktig for kommunen.

Kommunen har og hatt eit godt samarbeid med alle tillitsvalde.

Kommunestyret har vedteke etiske retningslinjer for å sikre ein høg etisk standard i kommunen.

FOKUSOMRÅDET ØKONOMI

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER:

Driftsresultat:

	R 2009	R 2010	R 2011	B 2012	R 2012
Skatt inntekt og formue	55407	55861	53345	56220	55826
Eigedomsskatt	7127	7928	7393	7704	11353
Rammetilskot	23007	24434	45741	52497	54605
Øvrige driftsinntekter	63374	64741	61857	49650	59643
Sum driftsinntekter	148915	152964	168336	166071	181427
Lønns- og sosiale kostn.	94653	105950	110226	109046	117584
Varer og tenester til ten. Prod.	23681	22872	25670	25274	24444
Varer og tenester til erst. Tenesteproduksjon	15155	16231	21062	23666	23963
Overføringer til andre	10217	10374	14735	13284	14292
Avskrivninger	8229	9022	8914	8478	9291
Fordeelte utgifter	(94)	(80)	(212)	(0)	(064)
Sum driftsutgifter	151842	164369	180395	179749	189511
Brutto driftsresultat	-2926	-11405	-12060	-13678	-8084
- netto renter, utbytte	(6389)	(6754)	(6590)	(5690)	(8105)
- netto avdrag	5 788	6241	6652	4951	6263
- utlån over dr.regnskap	23	30	113		0 12
- motpost avskrivning	8229	9022	8914	8478	9291
Netto driftsresultat	5881	-1901	-3322	-4461	3037

Driftsresultat i tabellen er rekna ut frå standard oppsett. Dette er i nokon grad misvisande i høve til privat rekneskapsføring. Mellom anna vil det vere ein del inntekter som ikkje er til fri disposisjon (øyremerka) og der mindreforbruk må avsettast til fond og omvendt; ein del kostnader som skal dekkast av fond. Interne finansieringstransaksjonar er ikkje ein del av tabellen.

Netto driftsresultat:**Resultatmål:****R 2009 R 2010 R 2011 B 2012 R 2012**

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter 4,0 % -1,24 % -1,98 % -2,69 % 1,7 %

Netto driftsresultat er eit mål på kommunen si handlefridom, direkte og indirekte. Eit positivt netto driftsresultat syner i kva for grad drifta aleine greier å bidra til eit overskot.

Kommunaldepartementet har uttalt at kommunane bør ha eit høgare netto driftsresultat enn 3 % av brutto driftsinntekter. For Hemsedal skulle resultatet vore ca. 5.4 mill. kr. Hemsedal kommune har i 2012 eit netto driftsresultat på ca. 3 mill. kr.

Årets resultat er påverka av ekstraordinære inntekter på kr, 2,4 mill i eigedomsskatt. Resultatet er og påverka av at det er betalt kr. 1,3 mill. meir i avdrag enn budsjettet. Korrigert for postane som er nemnt ovanfor kan ein seie at ordinær drift i 2011 har gitt eit positivt netto driftsresultat på ca. 2 mill. kr. Økonomiplanen legg opp til at kommunen i 2013 skal oppnå eit positivt driftsresultat på ca. 3mill.

Driftsinntektene har auka frå 2011 til 2012 med 13,1 mill. kr. Dette utgjer 7,8 %. Målt mot budsjett kan det sjå ut som ein har hatt ein stor vekst i inntekter. Dog er refusjon sjukepengar, ekstraord inntekter eigedomsskatt ikkje budsjetttert. Desse postane utgjer over 8,1 mill. kr. Videre har me ca 3 mill meir i ovf/tilskot frå staten og 2 mill. meir i ramme og skatt.

Driftsutgiftene:

Generelt:

Driftsutgiftene syner ei auke på 5 % frå 2011 til 2012. I kroner utgjer dette 9,1 mill. kr. Av dette utgjer løn 7,3 mill. Elles har tenester som erstatter tenesteproduksjon auka med 2,9 mill og varer og tenester som inngår i tenesteproduksjon er redusert med 1 mill. Auke knyttar seg til kostnader til barnevern, helse, akutthjelp PLO, landbruk og musikkskule.

LØNSOVERSIKT 2012	BELØP I 1000
Løn 2012**	121605
Ref sjukepengar	-5 126
Oppgavepliktige kostn (skyss og kost) meir enn budsj.	-607
Reguleringspremie KLP er ikkje budsj på lønsskonti	-6 264
Lønsbudsjett 2012	-108305
Avvik i 2012	1910
Avvik i %	1,76

** $(117584 + \text{premieavvik } 4780 - \text{skyss/kost } 607)$

Avvik skyldes : kultur og oppvekst 1,65 mill; helse og omsorg 0,75 mill; teknisk mindreforbruk 0,75 mill og sentradm meirforbruk 0,25 mill

Oversikt løn viser at kommunen har relativt god kontroll på lønskostnadane i 2012. Veksten i løn og sosiale kostnader i 2012 var på 7,3 mill. eller 6,7 %. Veksten i løn og sosiale kostnader i 2011 var på 4,3 mill. kr. eller 4 %. I 2010 auka dei same kostnadane 12 %, som utgjer 11,3 mill. kr. For 2009 er dei tilsvarande tala 6,8 mill. kr og 7,8 %.

	Rekneskap 2012	Buds(end) 2012	Avvik(per.) 0	Ref sjukep 2012	Reelt avvik 2012
Sentraladm	11 357 750	9238 000	2 119 750	-382 548	1 737 202
Kultur og oppvekst	49 095 017	44 608 000	4 487 017	-2 862 556	1 624 461
Helse og sosial	8 501 885	8 456 000	45 885	-297 685	-251 800
Pleie og omsorg	30 384 295	28 400 000	1 984 295	-999 082	985 213
Teknisk	17 485 450	17603 000	-117 550	-548 466	-702 016
TOTALT	116 824 397	108 305 000	8 519 397	-5 126 337	3 393 060

Budsjettert reg premie 4 100 000
Avvik 706 940

Tabellen syner bruk av løn i dei ulike etatane i forhold til budsjett. Kostnadane med pensjonsutgiftene er budsjetter under sentraladministrasjon og er forklaringa på avviket der. I tillegg er kostnadane i samband med pensjonen ca. 2,1 mill. kr høgare enn budsjettert og dette er og ført på sentraladministrasjon. Reelt er det eit meirforbruk på løn for sentraladministrasjon på ca. 0,25 mill. kr.

Lønnskostnader i høve til sum driftsinntekter:

(i % av sum driftsinntekter:)

Resultatmål:	R 2009	R 2010	R 2011	R 2012
Løn og sosiale kostnader/driftsinntekter (i %)	63,5 %	69,2 %	65,3%	64,8 %

Tabellen og tala syner i kva for grad driftsinntektene er knyta opp mot reine lønskostnader. Lønnskostnadene er som oftast ein fast post som er vanskeleg å gjere noko med på kort sikt og evt. som oftast har direkte med kommunal tenesteproduksjon å gjere. Ein reduksjon av lønskostnader vil normalt medføre at stillingar ikkje blir besett og at oppgåver ikkje blir gjort sidan kommunal tenesteproduksjon i stor grad handlar om menneskelege ressursar

Reduksjon i 2012 har vore på 0,5 %. 64,8 % er ein forbetring i høve til i fjor.

Skatt på inntekt og formue i høve til sum driftsinntekter:

(i % av sum driftsinntekter:)

Resultatmål:	R 2009	R 2010	R 2011	R 2012
Skatt på inntekt og formue/driftsinntekter (i %)	37,1 %	36,5 %	31,7 %	30,8 %

Skatteinntektene utgjer ein stor del av driftsinntektene og forholdstalet aukar. Det er bra, men slike tal kan sjølvstakt tolkast på fleire måtar; ein måte å sjå det på er at eigenfinansieringa aukar og at ein er mindre avhengig av andre inntekter – skatt bør vere ein vesentleg inntektskjelde i eit offentleg budsjett. Sett utanfrå kan det sjå ut som at inntektene hjå våre innbyggjarar går ned (reduert aktivitet) og at næringslivet går mindre bra (reduert skattetrekk og redusert skatt frå

verksemdene). Dette er nok også tilfelle i Hemsedal og det stemmer nokså godt med utviklinga elles i Norge etter finanskrisa. Generelt sett kan ein seie at det er **bra** hvis skatteinntektene sin andel av totale driftsinntekter aukar i ein kommune, men det seier ikkje heile sanninga.

Det er slik at det ikkje er all auke i skatteinntektene som tilfelle kommunen. Skattesystemet er eit sinnrikt system med varierende fordelingstal mellom stat, fylke og kommune som gjer at ein ikkje utan vidare veit kor mykje kommunen vil sitte att med av skatteinntekter når inntektsåret er over. Ein annan sak er at det også føregår andre korreksjonar som sørgjer for at ikkje all aktivitetsauke blir att i kommunen. Ei korreksjon som blir gjort frå staten er fortløpande justering av rammetilskotet – der meir skatteinntekter enn berekna når rammetilskotet vart tildelt, medfører redusert rammetilskot.

Dog har reduserte skatteinntekter blitt kompensert ved høgre rammetilskot. – jfr. Neste punkt

Rammetilskot i høve til sum driftsinntekter:

(i % av sum driftsinntekter:)

Resultatmål:	R 2009	R 2010	R 2011	R 2012
Rammetilskot/driftsinntekter (i %)	15,4 %	16,0 %	27,2 %	30,1 %

Skjønsmidlar barnehagar er no innlemma i rammetilskotet.

Som tabellen syner, så er det vekst i rammetilskotet i høve til totale driftsinntekter. Ein får her kompensert for tap av skatteinntekter om ikkje krone for krone. Utjamning av skatteinntekter mellom kommunane, kjem såleis Hemsedal til gode i 2012. På same måte som det var ein ulempe med omsyn til korreksjon av auka skatteinntekter, så er det også ein fordel når kommunen får ein reduksjon i dei same inntektene.

Ulempa og fordelan er at det ikkje er korreksjon krone for krone. Dette tilseier at ein freistar å ikkje nytte gode skatteår (t.d. 2006) til å auke driftsutgiftene, men forsøker å disponere årsoverskot (mindreforbruk) til sparing for å møte dårlege skatteår.

Investeringsrekneskapen

Investeringsrekneskapen syner at det er nytta like i overkant av 27,8 mill. kr. til investeringar i 2012. I tillegg kjem interne finansieringstransaksjonar som utlån, avsetning av tomtesalsinntekter og aksjer til fond (totalt ca 15,6 kr. mill. kr.). Dette siste er meir å rekne som ein vurderingsendring frå tidlegare år der det blir føreslege å sette av salsinntekter frå tomter og eigedomar til fond som deretter er nytta til å finansiere investeringar. Dette for å ha klarare oversyn over kva ein har til reell disposisjon til finansiering slik at ein unngår "mogelege" inntekter som finansiering av årets investeringar. I 2012 er dette gjort for sal av tomtar som ikkje har direkte samanheng med sjølve investeringa. I framtida bør dette gjerast for alle salsinntektene. Samla inntekter er 7,4 mill.

Den største posten i investeringsrekneskapen er industriområde Svøo, bygdeheimen, biobooster, trøim sør, miljøprioritert gjennomkjøring R52, Svøo III og inndekning av tidligare udekk.

Ein jobbar med å få til ei sterkare binding løyvingar til investeringstiltak, oppfølging av løyvingane og sluttmelding av prosjekta.

Rådmannen håper å få utarbeidd sluttmelding av mange av desse prosjekta i løpet av 2012 og få til ei finansiering. Noko av årsaka er at mange prosjekt er finansiert med t.d. sal av eigedomar som ikkje blir selde likevel. Dermed er prosjektet rekna som ufinansiert til salet er reelt

Investeringane og interne finansieringstransaksjonar (om lag **36,1** mill. kr. for 2012) er finansiert slik:

Finansieringskjelde:	Beløp
Bruk av lån	-29 547 443,07
Mottatte avdrag på utlån	-640 405
Salg av aksjer og andeler	0
Overføringer frå driftsrekneskapet	-446 469
Bruk av disposisjonsfond	0
Bruk av ubundne kapitalfond	-4 980 202,80
Bruk av bundne driftsfond	-100 000
Bruk av bundne kapitalfond	-201 441,17
Udekka i investeringsrekneskapet	-170 669,06
TOTALT	- 36 086 630,10

BALANSEN – NOKRE VIKTIGE SAMANHENGER:

Fondskapital:

(i 1.000-kroner:)

Type fond

	R 2009	R 2010	R 2011	R2012
Bundne driftsfond	14315	10849	10224	8370
Bundne investeringsfond	2777	2947	2300	2671
Ubundne investeringsfond	9956	1360	4	3206
Disposisjonsfond	13060	15985	15528	12104
SUM:	40 108	31140	28056	26352

Fondsmidlar er inndelt i 4 grupper. Det er nokre vurderingar som må gjerast mellom nokre av gruppene, men det er meir marginalt i oversynet. Gruppene har nokre særpreg:

Bundne driftsfond er øyremerka midlar som berre kan nyttast til drift og dei føremål dei er meint å dekke ved overføringa til kommunen. Når midlane er sett av til fond, så er det fordi dei ikkje er nytta til føremålet fullt ut i rekneskapsåret dei er motteke.

Midlane er ikkje til fri disposisjon for Kommunestyret.

Bundne investeringsfond er øyremerka til spesielle investeringsføremål. Kommunestyret kan ikkje omprioritere desse midlane.

Ubundne investeringsfond kan berre nyttast til investeringar og ikkje til driftstiltak. Kommunen kan sjølv disponere midlane.

Disposisjonsfond kan nyttast både til driftstiltak og til investeringstiltak. Kommunestyret bestemmer kva midlane skal nyttast til.

Eit "problem" med fondskapitalen slik den er sett opp i tabellen er at den ikkje syner kva som er til disposisjon til nye tiltak. Dei aller fleste fonda er allereie nytta til spesielle tiltak eller spesielle investeringar. Det er eit mål å få klarare oversyn over kva som er reelt til fri disposisjon til nye tiltak.

"Hovudproblemet" er likevel at det er altfor lite fondsmidlar – handlefridomen er for liten til å finansiere naudsynlege tiltak som dukkar opp under veis.

For å illustrere dette kan ein nemne at dersom alle prosjekt – som er på gong i kommunen og som er finansiert heilt eller delvis av fondsmidlar - vart fullført i løpet av året , så ville ein ikkje ha midlar til å dekke løpande utgifter sidan fondsmidlane inngår i omløpsmidlar.

Dette kan ein også sjå i tabellen nedanfor – arbeidskapital:

Arbeidskapital:

(i 1.000-kroner og i % av sum driftsinntekter:)

Resultatmål:

Arbeidskapital i kroner

Arbeidskapital/sum driftsinntekter (i %)

R2009	R 2010	R 2011	R2012
37.636	27 418	21 046	38 554
25,2 %	17,9 %	12,5 %	21,2 %

Arbeidskapitalen er forskjellen mellom omløpsmidlar og kortsiktig gjeld og seier oss noko om i kva for grad vi greier å gjere opp for oss. Har vi ein negativ arbeidskapital vil vi ikkje kunne greie oss utan å måtte bruke av "dyr" kassakreditt eller så klart be om betalingsutsetjing. Det er ikkje bra at arbeidskapitalen er under 20 %.

Ei arbeidskapital i % av driftsinntekter på meir enn 20% bør vere eit gunstig mål. Men merk likevel at fondskapitalen inngår i omløpsmidlane og dermed medverkar til at arbeidskapitalen ser betre ut enn den er..

Likviditetsgrad 1:

(i 1.000-kroner og som forholdstal:)

Resultatmål:

Omløpsmidler

Kortsiktig gjeld

Likviditetsgrad 1:

2009	R 2010	R 2011	R2012
62139	49560	50831	74206
24827	22142	29786	35652
2,50	2,24	1,71	2,08

Likviditetsgrad 1 er eit nøkkeltal som seier noko om i kva for grad kommunen evner å betale dei kortsiktige forpliktingane – i kva for grad ein evner å gjere opp for seg. I det private er dette ofte nytta som måltal og ein seier at dette **talet bør vere høgare enn 2**. I omløpsmidlar inngår også kortsiktige fordringar som ikkje utan vidare kan gjerast om til pengar for å betale kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 2:

(i 1.000-kroner og som forholdstal:)

Resultatmål:

Mest likvide omløpsmidler

Kortsiktig gjeld

Likviditetsgrad 2:

R2009	R 2010	R 2011	R2012
45.101	30.078	29 788	48602
24.827	22.142	29 786	35652
1,82	1,36	1,00	1,36

Likviditetsgrad 2 er eit nøkkeltal som seier noko om i kva for grad kommunen evner å betale dei kortsiktige forpliktingane her og no. I omløpsmiddel inngår stort sett berre bankinnskott. I det private er dette ofte nytta som måltal og ein seier at **dette talet bør vere høgare enn 1**.

Det hender at unytta del av kassekreditt inngår som omløpsmiddel, men det er ikkje tilfelle her.

Gjeld – i kroner (eks. pensjonsforplikting):

(i 1.000-kroner:)

Resultatmål:

Lånegjeld i heile 1.000

R 2009	R 2010	R 2011	R 2012
94.919	96.781	110 429	140.976

Gjeld – i % av brutto driftsinntekter (eks. pensjonsforplikting):

(i % av brutto driftsinntekter:)

Resultatmål:

Lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

R 2009	R 2010	R 2011	R 2012
63,6 %	63,3 %	65,6 %	77,7 %

Gjeld – i kroner pr. innbygger (eks. pensjonsforplikting):

Resultatmål:

Lånegjeld pr. innbygger

R 2009	R 2010	R 2011	R 2012
47.578	46.373	49 564	63.275

Kommentarar:

Rådmannen har i oversynet teke berre omsyn til langsiktig gjeld til låneinstitusjonar. Det er ikkje uvanleg å ta med også pensjonsforplikting i oversynet over langsiktig gjeld.

Direkte samanliknbare tal for kommunane i Hallingdal er ikkje lett å finne. Nokre har lita lånegjeld, andre har organisert eigedomane annleis i eksterne aksjeselskap, medan andre har høgare lånegjeld.

Det seier seg sjølv at høg lånegjeld er ei belastning og ein risiko for kommuneøkonomien. Slik situasjonen har vore dei siste to åra har kapitalkostnadene likevel vore til å leve med. Men ein lever farleg dersom ein ikkje greier å skape ein "buffer" mot endringane. Ein stor del av lånegjelda er i stor grad sjølvfinansierande, då det gjeld investeringar knytta opp mot VA. Difor vert ein stor andel av avdrag og renter finansiert ved dette og kommunen er ikkje så sårbar som andre kommunar som har gjort investeringar som til dømes kulturbygg osv.

Fordringar:

Resultatmål:

Kortsiktige fordringar

R 2009	R 2010	R 2011	R 2012
12 229	13 695	15 475	15 419

Kommunen har i løpet av 2012 redusert eldre uteståande fordringar gjeldane eigedomsskatt og kommunale avgifter med kr.6,5 mill. Reelt sett er fordringsmassen redusert med kr. 3 mill. i 2012 fordi uteståande fordringar i 2011 er inntektsført med ei tapsavsetning på kr. 3 mill.

TENESTEOMRÅDET KULTUR OG OPPVEKST

Etaten har fleire verksemder innanfor områda kultur og oppvekst.

Kulturområdet femner om musikk- og kulturskule, folke- og skulebibliotek, unge og fritid, lag og organisasjonar og generelle kulturaktivitetar.

Oppvekstområdet består av verksemdene barnehage, grunnskule, skulefritidsordning og vaksenopplæringa.

Oppvekst

«Hemsedal kommune vil ha eit trygt oppvekstmiljø, der kvar enkelt kan utvikle seg til eit sjølvstendig menneske, og rustast til å møte livets oppgåver og meiste utfordringar saman med andre»

Sentrale utfordringar innan oppvekst

- Arealbehov for Tuv skule og barnehagane på Ulsåk og Tuv.
- Stort behov for utdanna pedagogar i barnehagen. Det må vurderast å gi støtte til grunnutdanning for eigne tilsette.
- Ressurs til leiging av oppvekstsentra jamfør sentrale føringar.
- Oppretthalde noverande lærardekning.
- Syte for at tilsette i skulen har godkjent kompetanse i forhold til sentrale krav.

Sentrale utfordringar innan kultur

- Organisere og fordele arbeidsoppgåver innanfor området kultur og oppvekst
- Vidareutvikle Hemsedal folkebibliotek som ein sentral arena for kunnskap- og kulturformidling for barn, ungdom og vaksne i eit livslangt perspektiv.
- Ta vare på historia, både den gamle og nye, for komande generasjonar.

Grunnskule

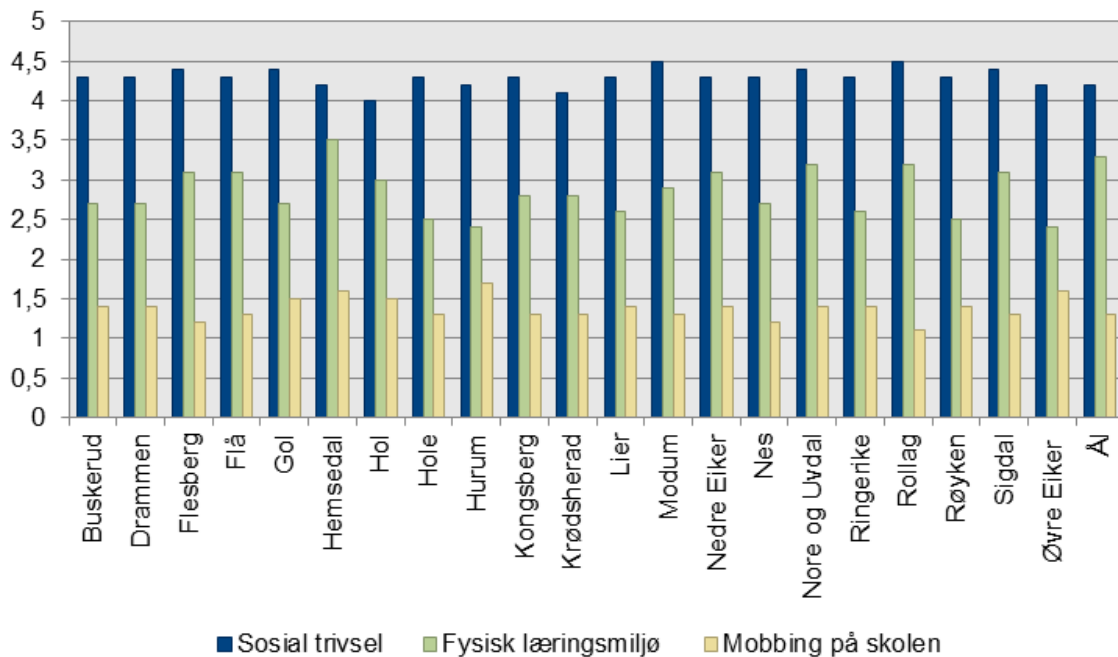
Skulane er organisert ved at det er to småskular frå 1. til 4. klasse. Skulane ligg på Ulsåk og Tuv og er samlokalisert som oppvekstsenter saman med barnehagen i Hemsedal. Elevtalet for småskulane er 111. Mellomtrinnet og ungdomstrinnet (5. -10.) går på Hemsedal barne- og ungdomsskule og er lokalisert på Trøym. Elevtalet på Hemsedal barne- og ungdomsskule er 199. Totalt er det 310 elevar ved grunnskulen i Hemsedal i skuleåret 2012 – 2013.

I handlingsplan 2013-2016 vart forslag til målområde for skule sett opp. Måla er innanfor følgjande område: Elevundersøkinga, nasjonale prøver, fullføring av grunnskuleopplæringa og vidaregåande opplæring.

Pedagogisk utviklingsarbeid er viktig å evaluere. Skulen sin tidsressurs blir brukt mellom anna til utviklingsarbeid og dette arbeidet skal vera i samsvar med utfordringar sektoren har.

Elevundersøkinga

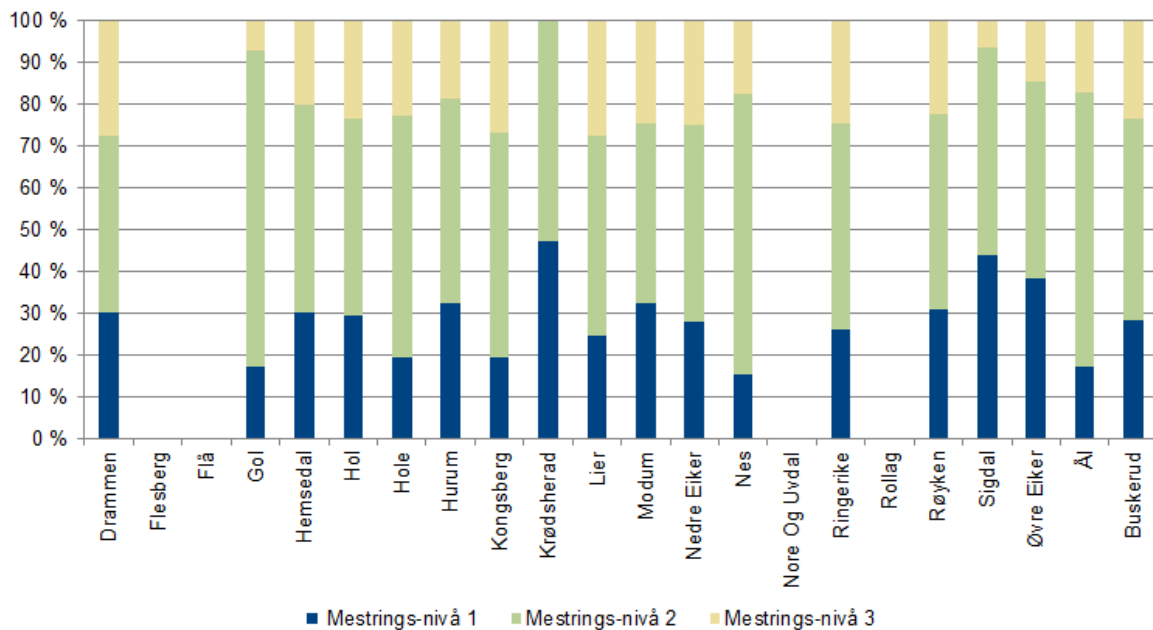
Diagrammet under syner elevundersøkinga på 10. trinn. Høg verdi er positivt for den blå søyla (sosial trivsel) og den grønne søyla (fysisk læringsmiljø), men ikkje for den gule søyla (mobbing).

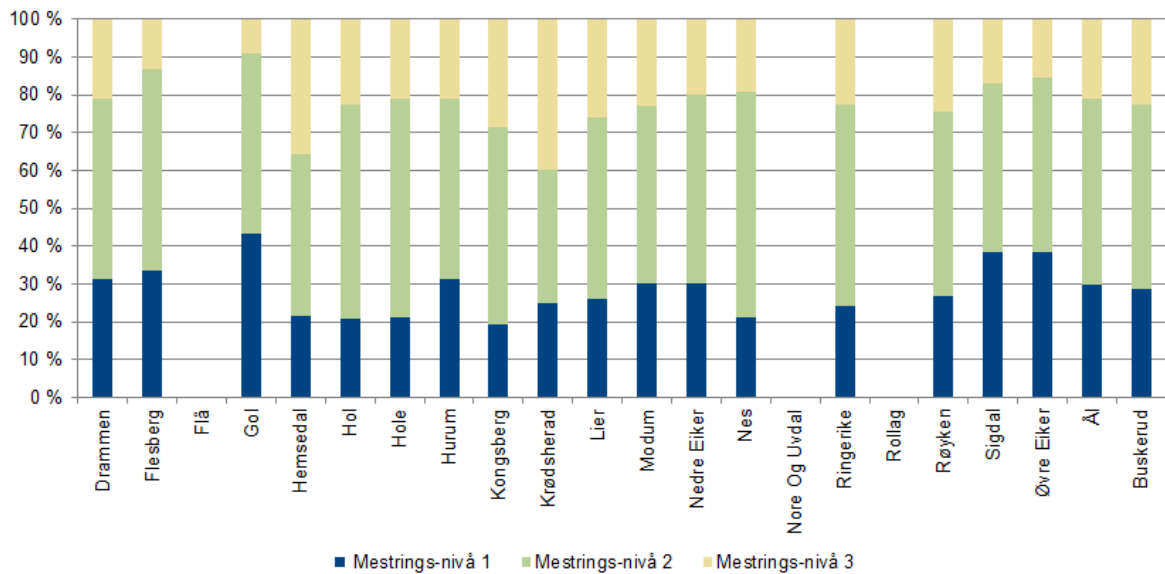
Tala i denne analysen byggjer på undersøkinga gjort våren 2012. Samanliknar ein med nasjonale tal har skulen eit godt fysisk læringsmiljø. Tala som gjeld mobbing og sosial trivsel viser at noko må gjerast. Skulen må ta på alvor ei negativ endring i mobbing blant elevane på skulen.

Tala var kjent for skulen hausten 2012 og tiltak er sett i verk.

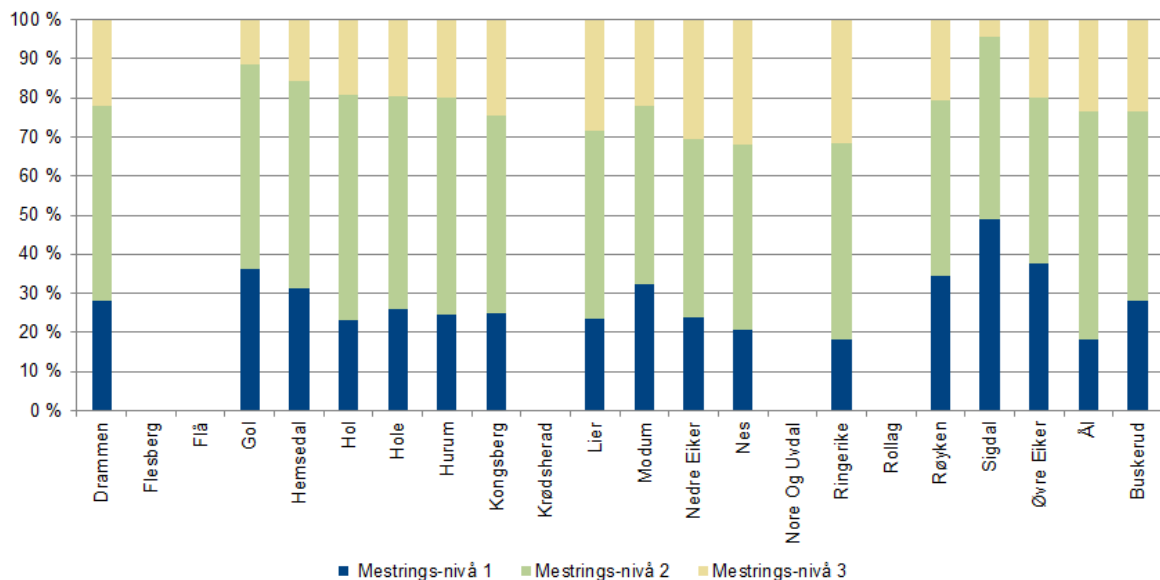
Nasjonale prøver i engelsk 5. trinn

Nasjonale prøver i lesing 5. trinn

Nasjonale prøver i rekning 5. trinn

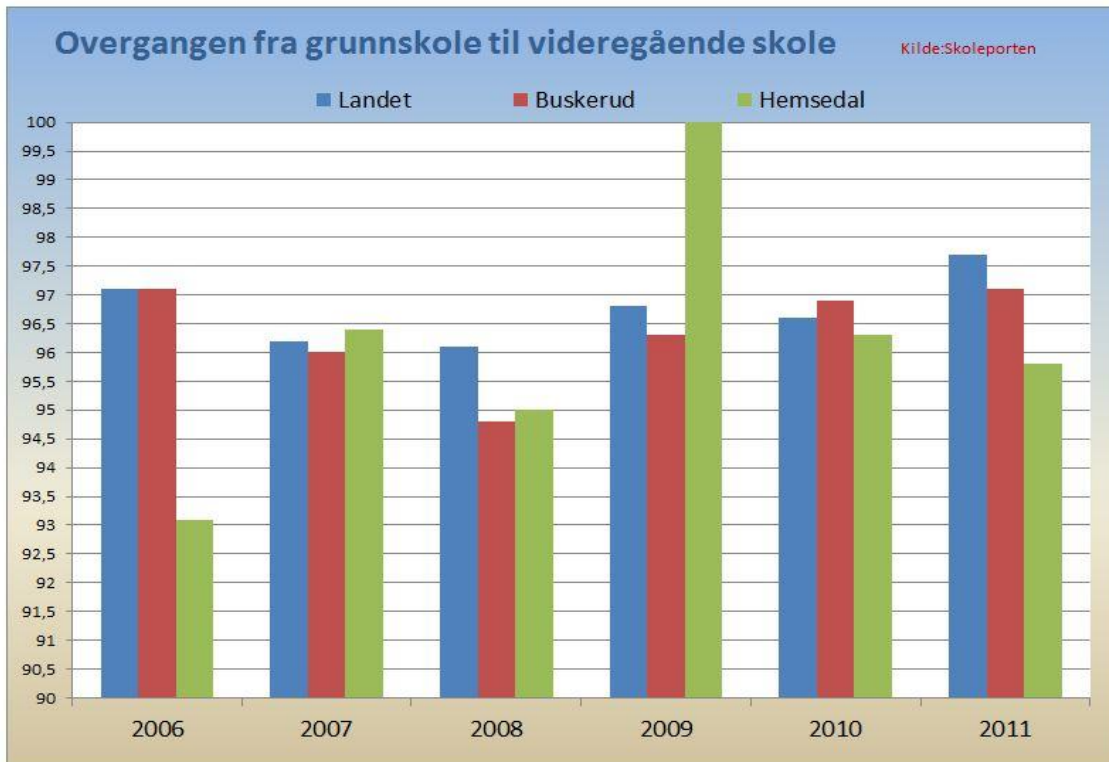

Vi ligg på eller over landsgjennomsnittet i nasjonale prøver spesielt innanfor lesing og skrivning. Resultat over dei siste åra viser at vi bør ha større fokus på matematikk og engelsk på 1.-4. trinn.

Små variasjonar kan gi store utslag når vi les statistiske resultat for grupper med få elevar. Resultata bør lesast med varsemd. Verksemdene ser på andre måleresultat i tillegg når tiltak vert sett i verk.

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Fullføring av grunnskuleopplæring og vidaregåande opplæring

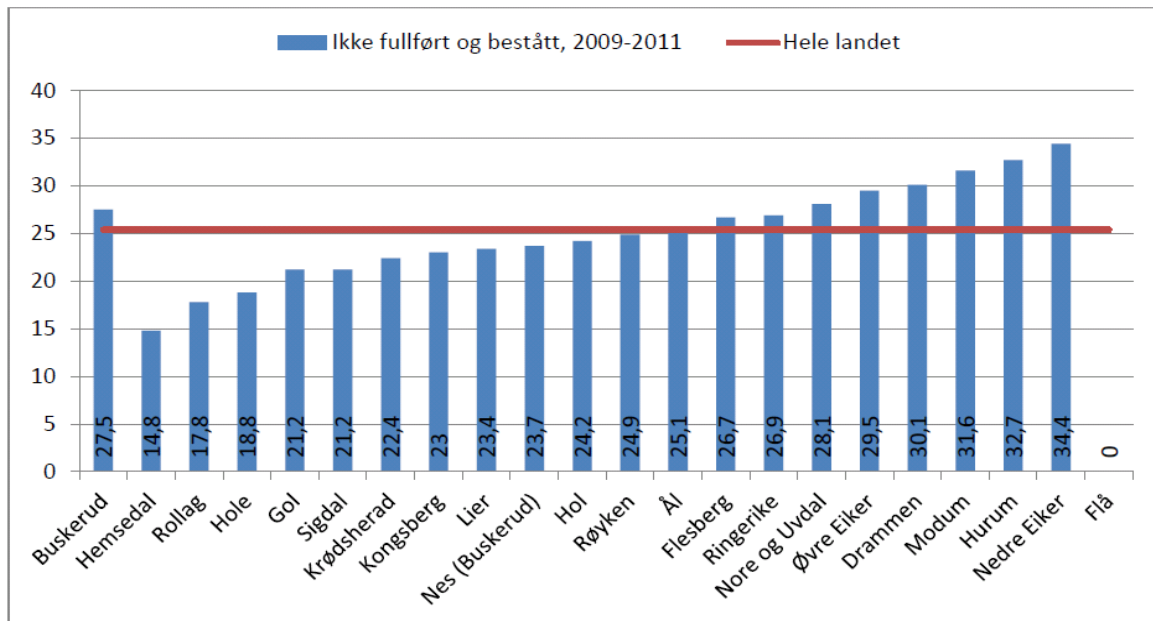
Kjelde: Skuleporten

I Gjennomføringsbarometeret av 15.03.2013 (Utdanningsdirektoratet) finn vi interessante tal for gjennomføring i vidaregåande skule.

Hovudfunn i undersøkinga: «Andelen som ikkje fullfører og består vidaregåande opplæring innan fem år varierer mellom kommunene i Buskerud – fra 15 prosent i Hemsedal til 34 prosent i Nedre Eiker.»

Hemsedal toppar statistikken for gjennomføring i vidaregåande. Det er ein god måleindikator og viser god måloppnåing når vi ser på det lange opplæringsløpet frå barnehage til fullført vidaregåande skulegang. Dei som ikkje har fullført har oppfølgingstenesta kjennskap til og dei blir følgt opp. Det kan vera personar som går på private skular, er i arbeid eller liknande.

Fylkesfigur: Ikke fullført og bestått etter fem år - gjennomsnitt for 2009 til 2011 (2004-2006-kullene), etter kommune. Prosentandel.

Kilde: [Folkehelseinstituttet/SSB](#)⁴⁹

Pedagogisk utviklingsarbeid i barnehagane

Felles Løft for tidleg innsats, 2010-2012, Steg 1 barnehage.

Personalet i barnehagane står fagleg sterkare og har fått bevisstgjort sin eigen praksis i forhold til ny kunnskap om førskulebarn si normale og forseinka språklege og sosiale utvikling. Personalet har fått auka tverrfagleg samarbeid med helsestasjon, PPT og barnevern.

Begrepsopplæring: Barnehagen har innarbeidd Begrepsopplæring i sin plan. Prosjektsslutt 2014

Felles pedagogisk utviklingsarbeid i skule og barnehage

Felles Løft Steg 2 overgang barnehage-skule

Hovudvekt på å sikre overgangen frå barnehage til skule for førskulebarna. Målet er at barnehage og skule tenkjer likt i høve til barn si utvikling og læring.

Fullført ståstadsanalyse og første fagsamling. Prosjektsslutt 2014.

Tverretatleg prosjektarbeid. Barn i rusfamiliar

Kompetanseheving for 20 personar. Ståstadsanalyse er gjennomført. Hemsedal har etablert ei tverretatleg ressursgruppe i høve prosjekt «Barn i rusfamiliar». Informasjonsfoldar er utarbeidd til tilsette og foreldre. Prosjektsslutt 2013.

Pedagogisk utviklingsarbeid i skulen

Relasjonsskulen

Pedagogisk utviklingsarbeid ved Hemsedal barne- og ungdomsskule starta hausten 2012. Prosjektet legg grunnlaget for vidare arbeid med klasseleiing og elevsamtale/elevvurdering. Alle tilsette har fått teoretisk innføring i Relasjonskompetanse. Prosjektsslutt 2015.

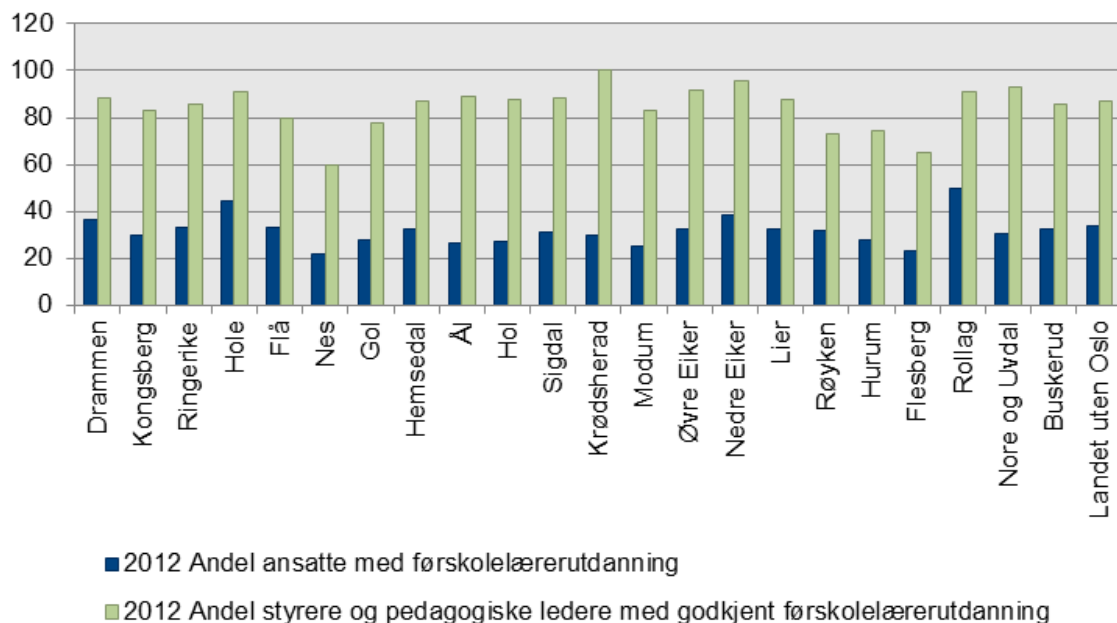
Barnehage

Barnehagane i Hemsedal er samlokalisert med småskulane i oppvekstsenter. På Ulsåk er det fire avdelingar der to av desse er utvida. Det vil seie at barnehagen har utvida avdelinga frå 9 til 12 plassar for barn under 3 år med ein pedagog i tillegg.

På Tuv er det tre avdelingar som ligg saman med Tuv skule i oppvekstsenter. To småbarns-avdelingar ligg i Trøym sentrum. Tuv barnehage har til saman fem avdelingar. To av desse er utvida.

Barnehagen i Hemsedal oppnådde full barnehagedekning etter departementet sin definisjon.

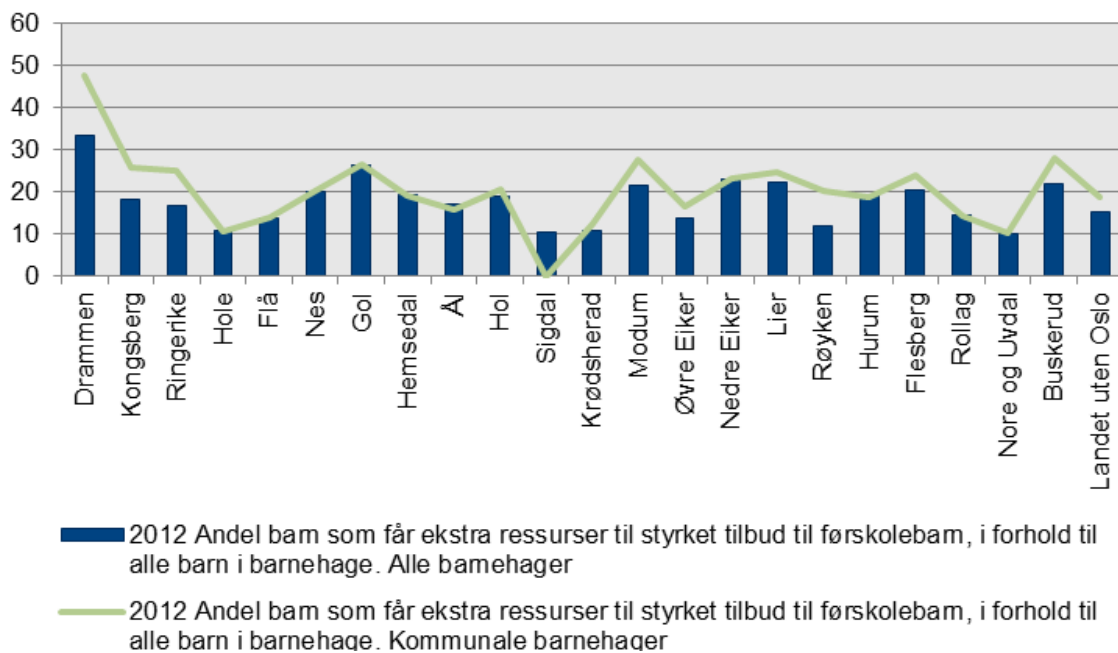
Del av tilsette med førskuleutdanning

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

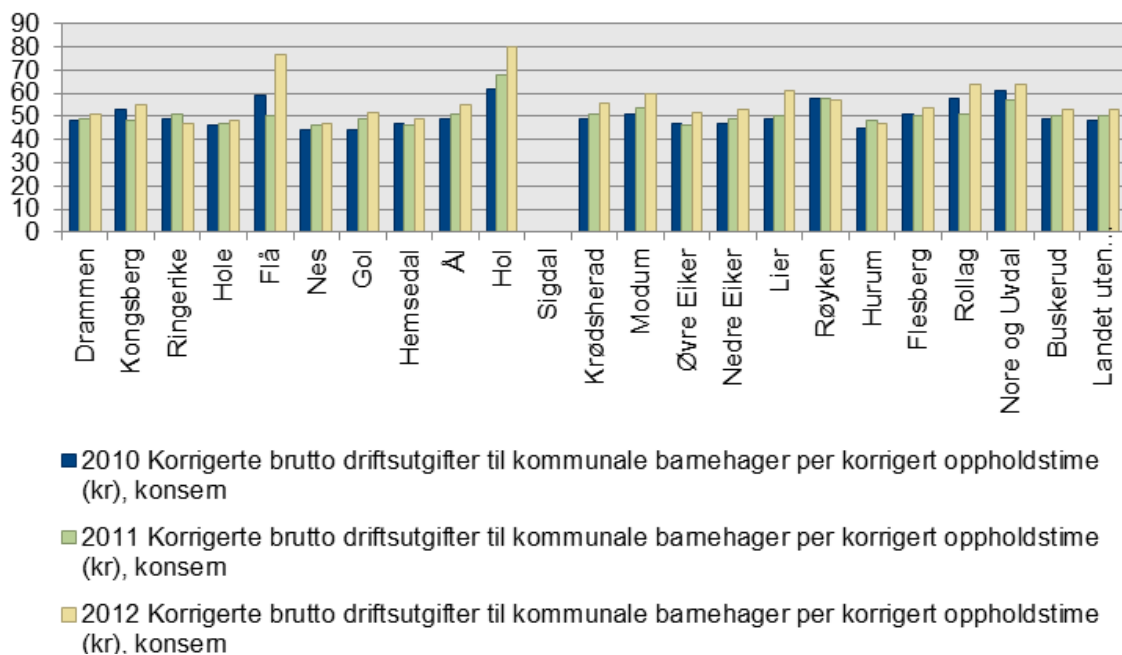
Diagrammet syner at det også i Hemsedal er manglande dekning av godkjente pedagogiske leiarar og førskulelærarar. Dette er ei utfordring på landsplan. Oppvekst vurderer ulike løysingar for å få fleire med godkjent utdanning i stillingane.

Del av barn med styrka tilbud i forhold til alle barn

Barnehagane dekker behova for styrking som vert oppdaga og set inn tiltak med ein gong innanfor den ramma barnehagen har. Dette sparar administrasjonen for mykje arbeid og er effektivt overfor brukaren. Rundt 10% av lønnsbudsjettet er sett av til generell styrking til gruppe og enkeltbarn.

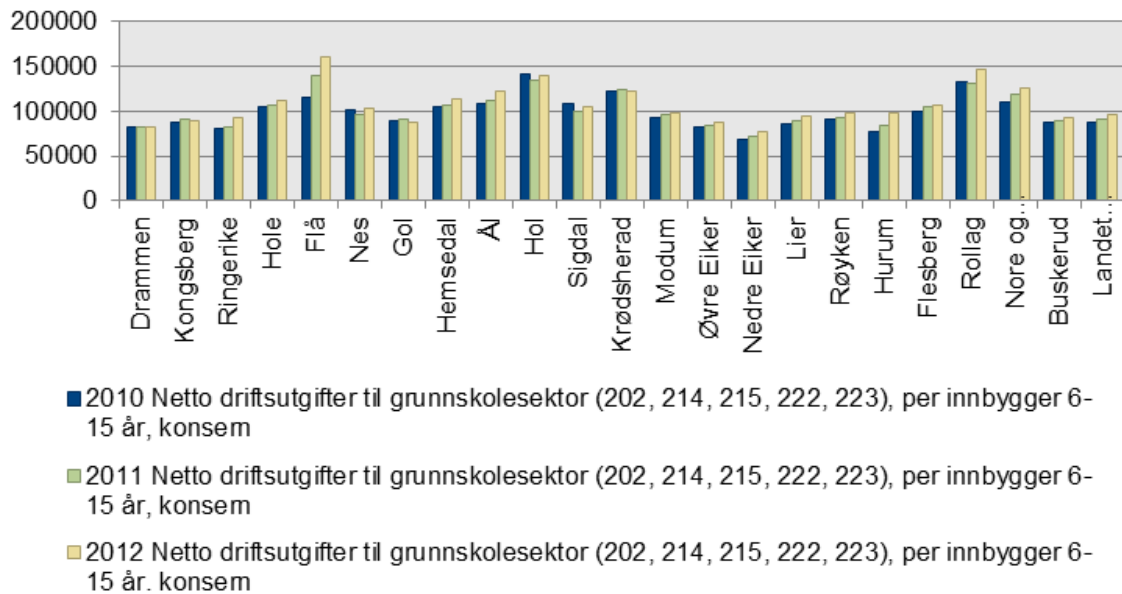
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. oppholdstime.

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Hemsedal ligg på snittet i driftsutgifter. Avskrivning på tre nybygde avdelingar ligg inne i dette talet.

Netto driftsutgift til grunnskule.

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Produktivitet/einingskostnader: Netto driftsutgift til grunnskulesektoren per elev syner at Hemsedal er godt samanliknbar med dei andre kommunane.

Det er verdt å merke seg at Hemsedal har fram til 2012 hatt gradvis nedgang i spesialundervisning noko som er ei bevisst satsing. Vi må sjå desse tala i samanheng med gjennomsnittleg gruppestorleik. Skulane ynskjer at flest mogleg elevar skal få si opplæring innanfor tilpassa opplæring. Vi bruker bevisst små grupper og gir elevane opplæring tilpassa den einskilde innanfor klassen og saman med fleire medelevar. Målet er at færre skal meldast opp til PPT. Det vil gi mindre byråkrati for alle partar med papirarbeid, møter m.m. Vi ynskjer at PPT skal bruke meir av tida si inn i systemretta arbeid, noko vi med dette kan få til.

Vi ser at denne måten å tenkje på og jobbe på gir større fleksibilitet i arbeidet. Tilpassa opplæring skal ha same kvalitet i innhald som spesialundervisning samt at eleven får dei nødvendige kartleggingar og vurderingar av PPT før opplegget vert sett i verk.

Skal ein gjennomføre mest mogleg tilpassa opplæring, vil det vera avgjerande at det er nok tilsette.

Kultur

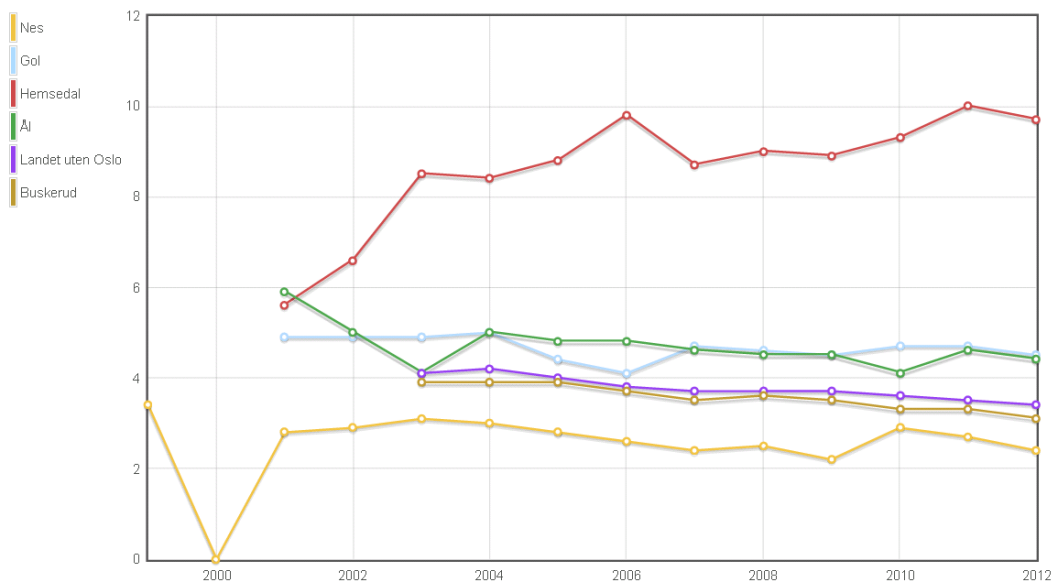
Kultur:

«Hemsedal kommune vil i sin kulturpolitikk sikre mangfald innanfor kulturlivet og gjennom kultur og idrett stryke kjensla av samhold og fellesskap i bygda»

Hemsedal Folkebibliotek

Tidsserie for Bokutlån fra folkebibliotek per innbygger i alt

Biblioteket er ein uformell møtestad for fastbuande og tilreisande. Biblioteket har stor aktivitet og mykje besøk, og har i mange år hatt høgste utlånet pr. innbyggjar i Buskerud. Tala i diagrammet ovanfor er henta frå KOSTRA i tidsrommet 2001-2012. Høgt utlån medfører større slitasje og trong til fornying.

Biblioteket er skulebibliotek for Hemsedal barne- og ungdomsskule og har ansvar for drifta av biblioteka ved skulane på Tuv og Ulsåk.

Biblioteka i Hallingdal samarbeider om prosjektet «Livslang læring». Føremålet er å etablere funksjonelle studieplassar for vaksne som vel å ta utdanning som fjernstudentar. Fleire studentar nyttar allereie biblioteket, både som arbeidsplass, eksamenslokale og for å bestille pensumlitteratur, men betre praktisk tilrettelegging, møblar og teknisk utstyr er nødvendig. Biblioteket har inngått ein intensjonsavtale om bibliotektenester med fagskulen «Sommer som vinter». Ved oppretting av ein friluftshøgskule i Hemsedal må det vurderast kva for tilbod biblioteket bør/må tilby.

Dei siste åra har det kome to bibliotekaktuelle stortingsmeldingar: St.meld. nr. 23 (2008-2009) *Bibliotek Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid* og St.meld. nr. 24 (2008-2009) *Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv*. Meldingane utfyllar

kvarandre. Både peikar på korleis alle typar bibliotek dei komande åra vil måtte navigere i eit landskap prega av både tradisjonelle bibliotektenester og aukande bruk av digital teknologi.

Samstundes må ein ta omsyn til at det fysiske biblioteklokalet har kvalitetar som ikkje utan vidare kan erstattast av digital distribusjon av informasjon. Den sosiale møtestaden for alle representerer ein kvalitet som må utviklast. Bibliotek som bygning eller fysisk rom er vesentleg for oppfatninga av kva eit bibliotek er. Samspelet mellom rommet sin estetikk, innhald og funksjon er med på å gje biblioteket identitet.

Hemsedal Folkebibliotek har ein svært sentral plass som kulturformidlar. Biblioteket vert nytta til ulike arrangement som Trøll i ord, minikonsertar og liknande.

Hemsedal Ungdomsklubb

Ungdomsklubben framstår som ein attraktiv plass for ungdomen. Besøkstalet er på mellom 25 og 40 på fredagar og dette er bra. Det er ungdomar som treng ein møtestad som denne og dei nyttar seg av tilbodet. Klubben er no del av klubbkrets i Hallingdal som skal jobbe målretta med felles rusfrie ungdomsarrangement i Hallingdal.

Hemsedal vil ha attraktive **idretts- og aktivetsanlegg**. Gravset skistadion har vore i bruk i snart 30 år. Snøkanonanlegget på Gravset stod ferdig i 2012 og med dette anlegget har Hemsedal fått eit langt betre langrennstilbod. På grunn av velvillige grunneigarar, mange dugnadstimar, sponsorar samt kommunale midlar og tippemidlar, kunne anlegget realiserast.

Målet er å ta vare på Hemsedal sin kulturelle identitet. Det skal vere gode arbeidsvilkår for frivillige lag og rom for eldsjeler innanfor kulturtiltak. **Kulturmidlar** vert delt ut to gonger i året og medverkar til god aktivitet i lag og organisasjonar.

Årets **kulturpris** vart utdelt 17. mai til inspirator og kulturutøvar Tori Snerte.

Bygdearkivet og Hemsedal historielag gjer ein kjempejobb i høve til å ta vare på kulturminner. Omlag 2000 bilete er scanna og lagt ut på internett via Digitalmuseum.no. Kwart bilete er merka med tekst, fotograf, årstal og anna informasjon om biletet. Dette er eit skattekammer som alle burde ta ein tur innom.

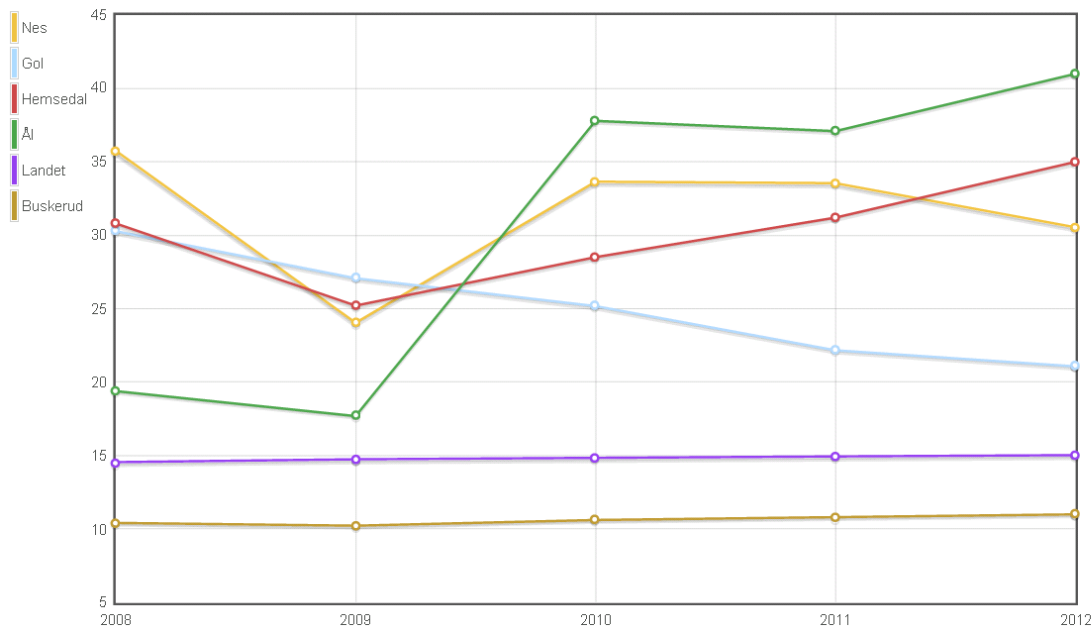
Mange barn og unge får høve til å utvikle song, musikk, dans og drama gjennom tilboda i **Hemsedal musikk- og kulturskule**. Vi opplever gjennom året minikonsertar og større arrangement der dei unge bidreg. Dette året vart på nytt Ungdommens Kulturmonstring arrangert i Hemsedal. Vi ynskjer å halde dette arrangementet i bygda då vi ser at det er lettare å melde seg på og også møte som publikum.

Diagrammet viser i % kor stor del av elevane i grunnskulealder som har tilbod i musikk- og kulturskulen. Tal henta frå KOSTRA viser at også i 2012 er det høg aktivitet i musikk og kulturskulen.

Musikk- og kulturskulen har om lag 100 elevar hausten 2012, med ca 150 elevplassar. Aukande

folketal i kommunen har ført til at talet på søkjarar dei par siste åra er større enn nokon gong. Det er for tida aukande interesse for kulturskuleaktivitetar. Det står elevar på venteliste kvart år.

Tidsserie for Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år

Frivillige lag og organisasjonar gjer ein stor dugnadsinnsats og formidlar kulturelle tradisjonar og legg til rette for fysisk utfalding på mange område. Dette er med på å gjera Hemsedal til ein god plass å bu og å vekse opp.

I samarbeid med Helse og omsorg, har vi prosjektet «**Den kulturelle spaserstokk**». Dette er eit samarbeid mellom Frivilligsentralen, Hemsedal Pensjonistlag, Hemsedal eldreråd og Hemsedal kommune. Det vart arrangert 7 filmdagar i løpet av året for godt vaksne med mellom 10 – 20 deltakarar kvar gong. Det er eit sosialt tiltak med innlagt kaffipause. Tidleg i juli vart det arrangert stølsdag på Ulsåkstølen, der Geir Lystrup stod for flott underhaldning for 40 deltakarar.

I oktober vart den årlege Haustfesten gjennomført med underhaldning, 3 rettars middag og dans til Trekkspelklubben etterpå. - Triveleg arrangement på Hugnadheim med 100 gjester – fullt hus.

Det har vorte utarbeide ei skisseplan for utviding av **kyrkjegarden**. Planen er å utvide kyrkjegarden austover, over Sletto-eigedommen. Ein ønskjer å utvikle området slik at ein framleis kan ta vare på nokre miljøelement i området. Ei utviding av gravplassen vil krevje ei detaljregulering, eit arbeid som vil ta til i 2013.

Økonomi

20 Kultur og oppvekst	Regnskap 2012	Buds(end) 2012	Avvik(per.) 0	Regnskap 2011	Buds(end) 2011	Avvik(per.) 0
10 LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	49 095 017	44 608 000	4 487 017	45 665 042	42 742 000	2 923 042
11 KJØP AV VARER/TJENESTER SOM INN	6 122 041	5 203 000	919 041	6 460 335	5 094 000	1 366 335
13 KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER	1 182 698	1 878 000	-695 302	1 274 026	1 494 000	-219 974
14 OVERFØRINGSUTGIFTER	2 972 300	2 358 500	613 800	2 628 993	2 346 000	282 993
15 FINANSUTGIFTER	36 079	0	36 079	44 263	0	44 263
Sum utgifter	59 408 135	54 047 500	5 360 635	56 072 659	51 676 000	4 396 659
16 SALGSINNTEKTER	-4 654 561	-3 633 000	-1 021 561	-4 348 066	-3 527 000	-821 066
17 REFUSJONER	-6 267 224	-2 775 000	-3 492 224	-5 713 496	-2 994 000	-2 719 496
18 OVERFØRINGSINNTEKTER	-141 460	0	-141 460	-175 644	0	-175 644
19 FINANSINNTEKTER OG FINANSIERING	-693 057	-1 058 000	364 943	-791 620	-558 000	-233 620
Sum inntekter	-11 756 303	-7 466 000	-4 290 303	-11 028 826	-7 079 000	-3 949 826
Sum gruppeansv.: 20 Kultur og oppve	47 651 832	46 581 500	1 070 332	45 043 832	44 597 000	446 832

Kultur og oppvekst hadde eit netto meirforbruk på kr 1 070 332.

For gruppe 10, løn og sosiale kostnader, blir meirforbruket dekkja inn av auka salsinntekter og refusjonar. Det same gjeld auka kostnader til kjøp av varar og tenester i gruppe 11.

Mindreforbruk til kjøp av tenester som erstattar kommunal tenesteproduksjon i gruppe 13 skuldast endra rutine for føring av inntekter og utgifter til Gol vaksenopplæringa. Frå 2012 har refusjonar frå staten gått direkte til Gol vaksenopplæring

På inntektssida er det som nemnt over større brukarbetaling og refusjonar enn budsjettert. Dette har vore kjent og heng saman med større tenesteproduksjon enn planlagt. Budsjettgrunnlaget har innehalde to feil ved at det er budsjettert med inntekter på til saman kr. 1 026 000 som ikkje er reelle. Dette vart oppdaga etter 2. tertial.

Korrigert for feil i budsjettgrunnlaget har Kultur og oppvekst eit netto forbruk tilnærma i tråd med budsjettet. Det har vore godt samarbeid i etaten der verksemder har medverka med innsparing for å nå budsjettmåla.

TENESTEOMRÅDET HELSE OG OMSORG

Omfattar psykisk helse, helsestasjon og jordmorteneste, legeteneste, fysioterapi, institusjonsbasert teneste og heimeteneste, koordinerande eining og NAV. Hallingdal barnevern,

Helse, velferd, omsorg

«Alle menneskjer er ressurspersonar. – I Hemsedal vil vi ved utforming av tenestetilbod og ved tilrettelegging la enkeltmenneske få bruke sine ressursar på ein best mogleg måte ut i frå sine føresetnader. Slik kan dei oppleve livskvalitet basert på meistring, meining og livsglede.»

miljøretta helsevern og Hallingdal krisesenter er ligg under Helse og omsorg sitt budsjettområde.

Det er etablert ein god kultur for tverrfagleg samarbeid i etaten. Dette gjer at ein kan nytte personalressursane på tvers av tenesteområda og tilby samordna tenester for dei som har behov for det.

Vi er stolt av personalet i møtet med brukarane, pårørande og nytt personale, samt deira engasjement i jobben.

Det blir lagt vekt på kompetanseutvikling i etaten for å kunne møte nye utfordringar. Det er ein eigen kvalitets- og fagutviklar i etaten. Det blir jobba med å implementere nytt kvalitets- og avviksystem.

Helse og omsorg er med i prosjekt – etisk kompetanseheving. Det er fleire tilsette som har gjennomført kompetansehevande tiltak innan psykisk helse, psykososialt arbeid, folkehelse, rehabilitering, førebyggjande helsearbeid og geriatri. Fleire ufaglærte har tatt fagbrev eller er under utdanning som helsefagarbeidar.

Det er fokus i kommunen på førebyggjande arbeid og tidleg intervensjon. Det skjer mykje førebyggjande tiltak innan dei ulike einingane, samt at etaten er med i ei rekkje samarbeidsprosjekt. I 2012 vart Hemsedal med i prosjekt barn i rusfamiliar – tidleg intervensjon og er vedteke ein felles rusmiddelpolitisk handlingsplan for Hallingdal. Kommunalt rusarbeid og bustadsosialt arbeid er styrka. «Lek» som førebyggjande tiltak blir no gjennomført på begge oppvekstsentra både i barnehage og skule. Det er eit samarbeid med kommunen og Hallingdal familievernkontor, m. a blir det gjennomført godt samlivkurs. Det er samarbeid med frivillige og kommunen om den kulturelle spacerstokken.

I 2012 er det inngått en intensjonsavtale mellom hallingdalskommunane og Vestre Viken helseforetak om intermedieravdeling og det er sett i verk eit samarbeid felles kommunale ø.hjelpssplassar ved Hallingdal sjukestugu. Det er inngått samarbeidsavtaler med Vestre Viken helseforetak og Hemsedal kommune innan ei rekkje områder.

Det er gjennomført nødvendige oppgraderingar av fagsystem og Sampro – webbasert program for individuell plan er tatt i bruk.

Samhandlingsreformen har gitt eit auka press på kommunen sine helse og omsorgstenester og administrative ressursar Hemsedal kommune sette av 1.97 mill til betaling for utskrivingsklare

pasientar og medfinansiering av somatisk behandling. Tal for 2012 viser at kommunen har tatt i mot alle utskrivingsklare pasientar. Kommunen har betalt kr 1,88 mill i medfinansiering.

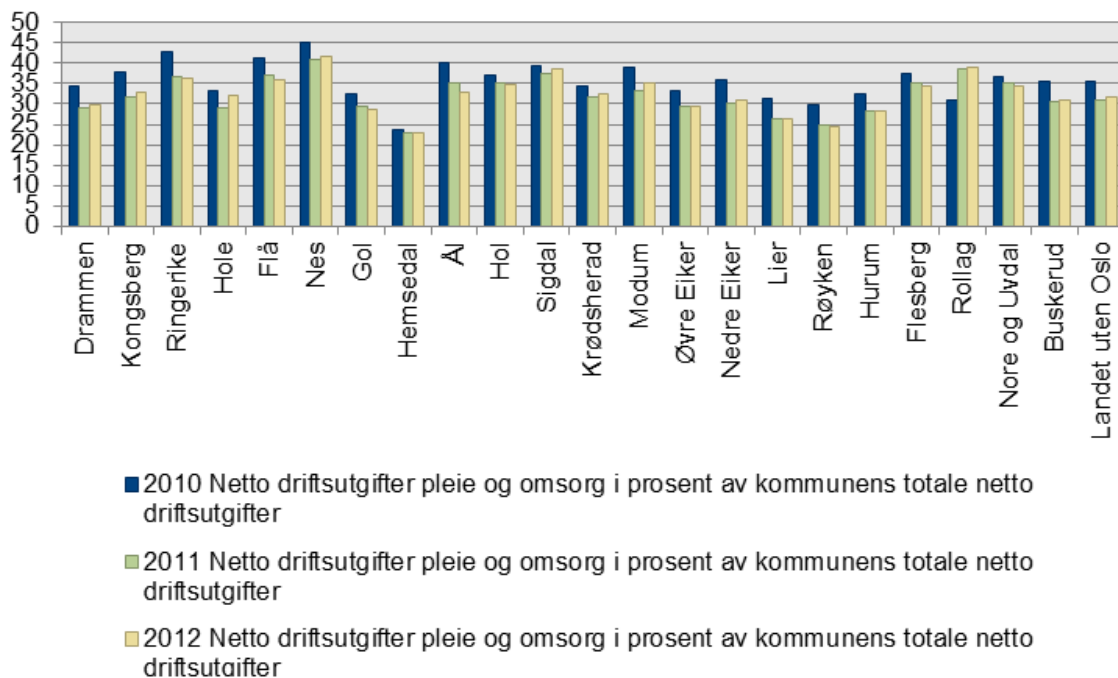
Sentrale utfordringar i 2012

- Delta i prosjekt Hallingdal lokalmedisinske tenester
- Vidareutvikle tverrfagleg og tverrsektorielt samarbeid
- Ha tilstrekkeleg kompetanse og ressursar for å møte nye utfordringar..
- Jobbe systematisk med folkehelse- og førebyggjande arbeid
- Vidareutvikle kvalitetsystem, kvalitetsindikatorar, IKT
- Redusere talet på mottakarar som har behov for kommunale stønadsordningar og fortsatt jobbe systematisk med å få folk ut i arbeid.

Institusjonsbasert teneste omfattar sjukeheim, avlastningstiltak i institusjon. 4 sengeplassar sengeplassar på sjukeheimen blitt omgjort til korttidsplassar, rehabiliteringsplassar, plassar for avlastningstiltak, 1 rom er lagt til rette for lindrande behandling og palliasjon. 2 av leilegheitene på Bråtenjordet blir nytta til avlastningsbustader og SFO .

Det er ca 22 årsverk som jobbar i institusjonsbasert teneste. Timetalet for sjukeheimslege er auka med 3 timar pr veke.

Netto driftsutgifter til pleie og omsorgstenestene

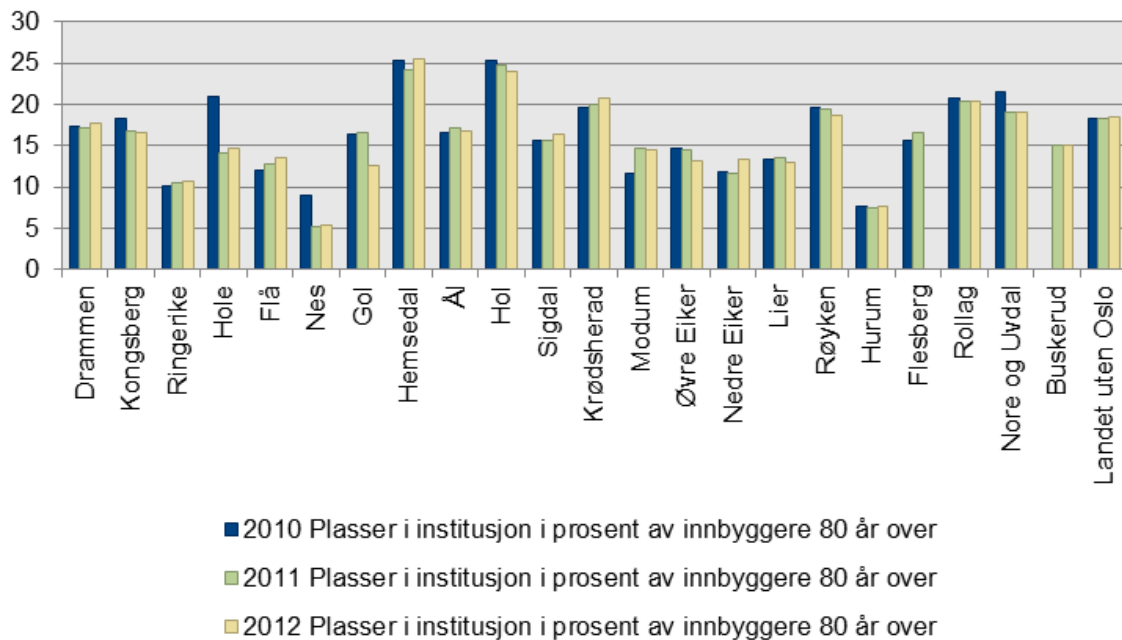

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Det er fleire som er inne på korttidsopphald og avlastningstiltak. Frå september 2012 er det blitt registrert i snitt 3 innleggingar i månaden som er registrert som ø.hjelpsinnleggingar. I tillegg har Hemsedal kommune inngått avtale med hallingdalskommunane og helseføretaket om

ø.hjelpsplassar ved Hallingdal sjukestugu. Hemsedal har tatt i mot alle utskrivingsklare pasientar.

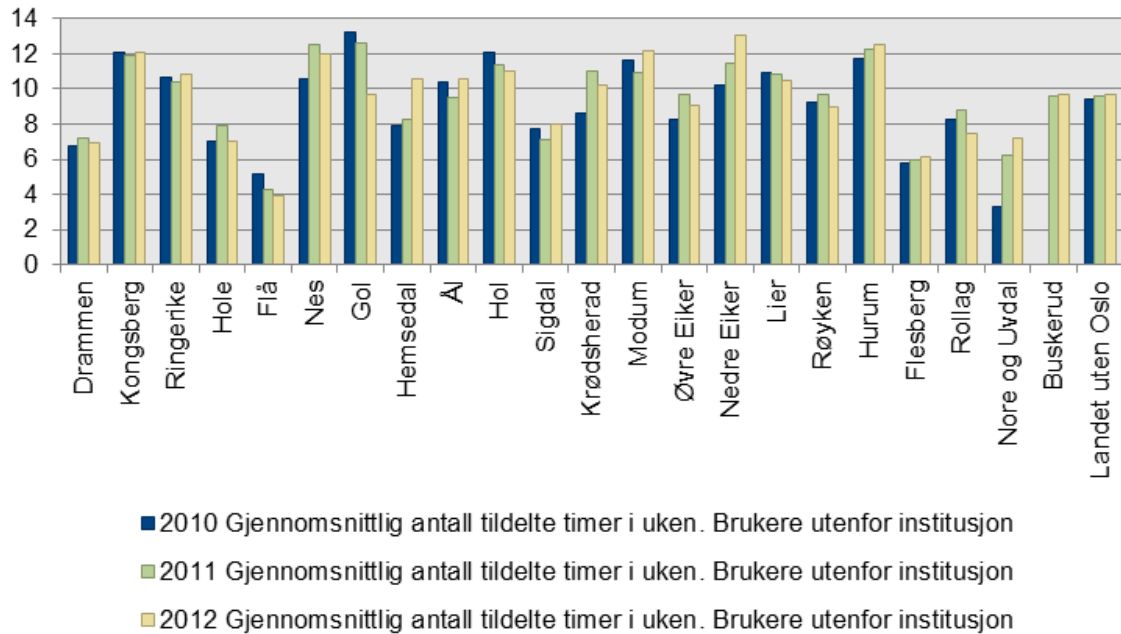
Plasser i institusjon i prosent av innbyggjarar over 80 år.

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Heimetenestene omfattar heimesjukepleie, heimehjelp, praktisk bistand og miljøarbeidertjeneste. Det er ca 27 årsverk innan heimetenesta. Det er fleire som har behov for omfattande tenester. I 2012 er det fleire som har blitt meldt inn som ressurskrevjande brukarar. Det har derfor vore behov for å auke bemanninga innan dette området.

Gjennomsnittleg tal timar tildelte timar til brukarar utanfor institusjon

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

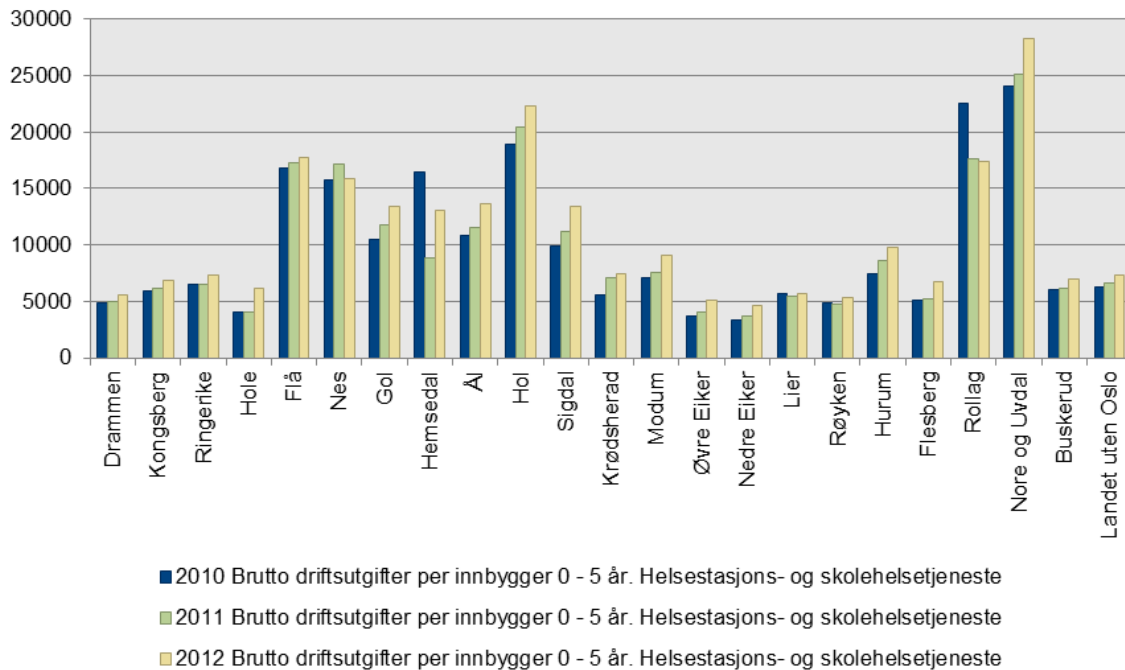
Koordinerende eining. Eininga vart oppretta i 2011 og består av 2,8 årsverk og har ansvar for å koordinere tenester innan helse og omsorg der det er behov for samordna tenester innan rehabilitering og habilitering. Eininga har og ansvar for kvalitets og fagutvikling.

Fysioterapi og friskliv. Eininga består 2,3 årsverk kommunale fysioterapeutar 0,7 årsverk som frisklivs koordinator og 0,3 årsverk innan miljøarbeid. Frå sommaren 2012 er driftstilskott for fysioterapeut auka til 100 %. Det kjem og fram av folkehelseprofilen at Hemsedal har fleire muskel og skjelettplager enn gjennomsnitt for landet. Det har vore lange ventelister for behandling. Det har vore sett i verk tiltak for å betre på denne situasjonen. Det er gjort bygnadsmessige endringar slik at det er blitt 2 nye behandlingsrom og eit eige treningsrom for gruppeaktivitetar. Det er starta ulike tilbod innan gruppeaktivitetar.

Helsestasjon og jordmorteneste. Helsestasjon omfattar av helsestasjonsteneste, jordmorteneste, skulehelseteneste og ungdomshelseteneste. Helsestasjonen har og eit koordinerende ansvar for tenester til asylmottak. Det er totalt 2.6 årsverk ved helsestasjon. Frå hausten 2012 vart jordmortenesta styrka til 0.8 årsverk.

Frå hausten 2012 har Hemsedal fått prosjektmidlar for å styrke det førebyggjande arbeidet. Fleire ved helsestasjonen har blitt ICDP instruktørar, for å kunne tilby kurs/ samlingar for å styrke foreldrerolla. Helsestasjonen, psykisk helse og Kirkens familievernkontor har gjennomført kurs i godt samliv. I tillegg har nytta jordmor EPDS (The Edinburgh Postnatal Depression scale), som er ei kartlegging og oppfølging i høve til psykisk helse hjå gravide og barselkvinner

Brutto driftsutgifter per innbyggjar 0 – 5 år. Helsestasjon og skulehelsetenesta

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Psykisk helse er eit lågterskeltilbod og eit behandlingstilbod for personer med psykiske vanskar, i alle aldrar. Tenesta har også fått overført ansvar for rusomsorga i kommunen. Det er totalt 4,7 årsverk. Eininga er styrka i 2012. Det er 1 årsverk som er oppretta gjennom prosjektmidlar og 0,2 årsverk gjennom intern omfordeling.

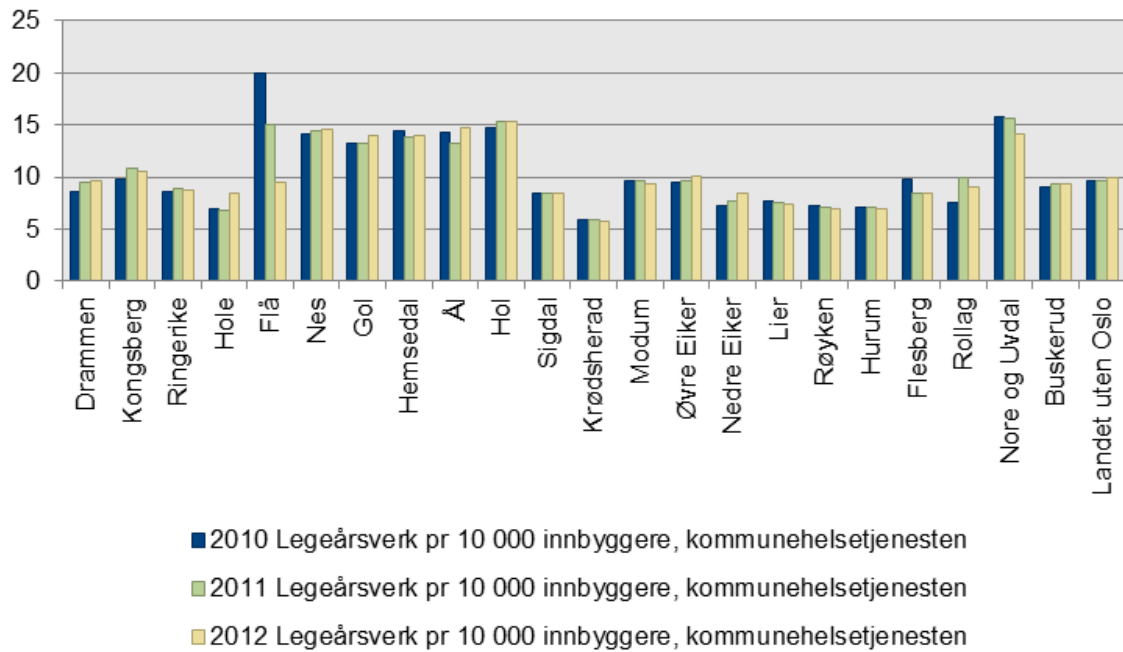
Det er ei auka klienttilstrøming både vaksne og barn / ungdom. Det er ei auke i tal på personar med psykiske lidingar også med rusproblem, som treng tett oppfølging og miljøarbeidarteneste. Det er viktig med tilstrekkeleg med ressursar og brei kompetanse for å møte dei nye utfordringane. Hemsedal har underteikna ei samarbeidsavtale med dei andre Hallingdalskommunane og Vestre Viken der psykisk helse kan stille med ressursar ved behov for pasientar som er innlagt på ø.hjelpsplassar.

Lek-prosjektet har vore gjennomført i fleire år. Det er no tilbakemeldingar om at dette er eit godt førebyggjande tiltak. Det er andre kommunar som vurderer å ta i bruk Lek i samarbeid med skule og barnehage.

Legekontor: Det er 3 legar med fastlegeavtale.

Arbeidsbelastinga for legetenesta er sesongbetont. Skisesongen er spesiell med stor aktivitet, og det er behov for utvida legevakt i vintersesongen og det er behov for ekstrapersonell for å få gjennomført legevakt. Dei siste åra er tendensen at det blir fleire som nyttar seg av legevakt. Det er eit samarbeid med eigen legevaktsentral (LV-sentralen) og nattevaktsentralen på Ål for heile Hallingdal.

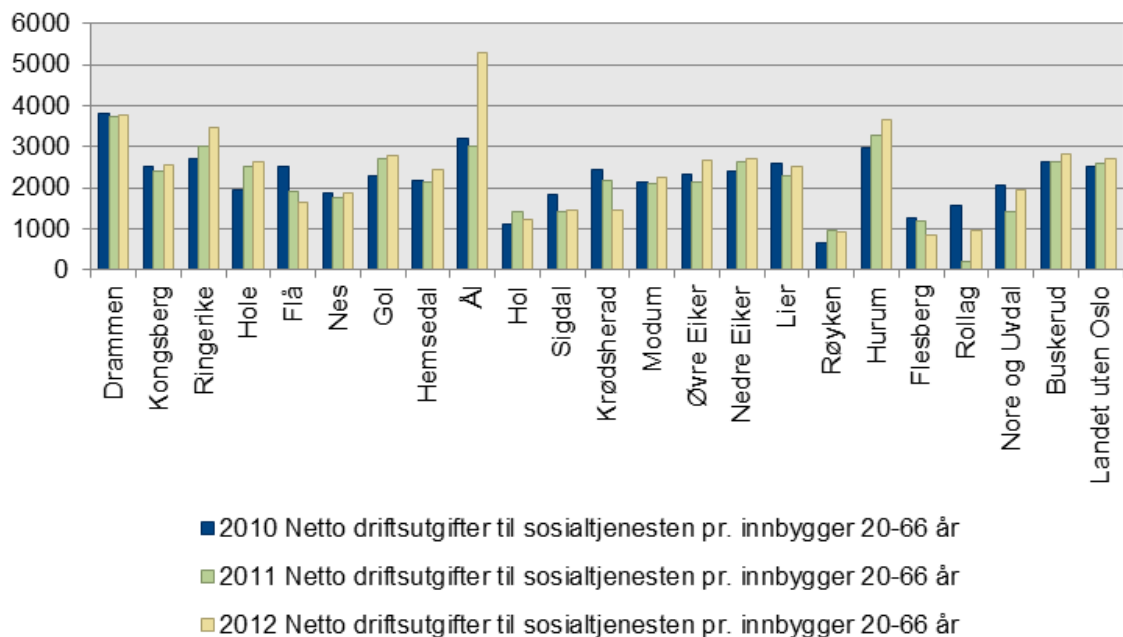
Samla tal legeårsverk i kommunehelsetenesta pr. 10 000 innbyggjar

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

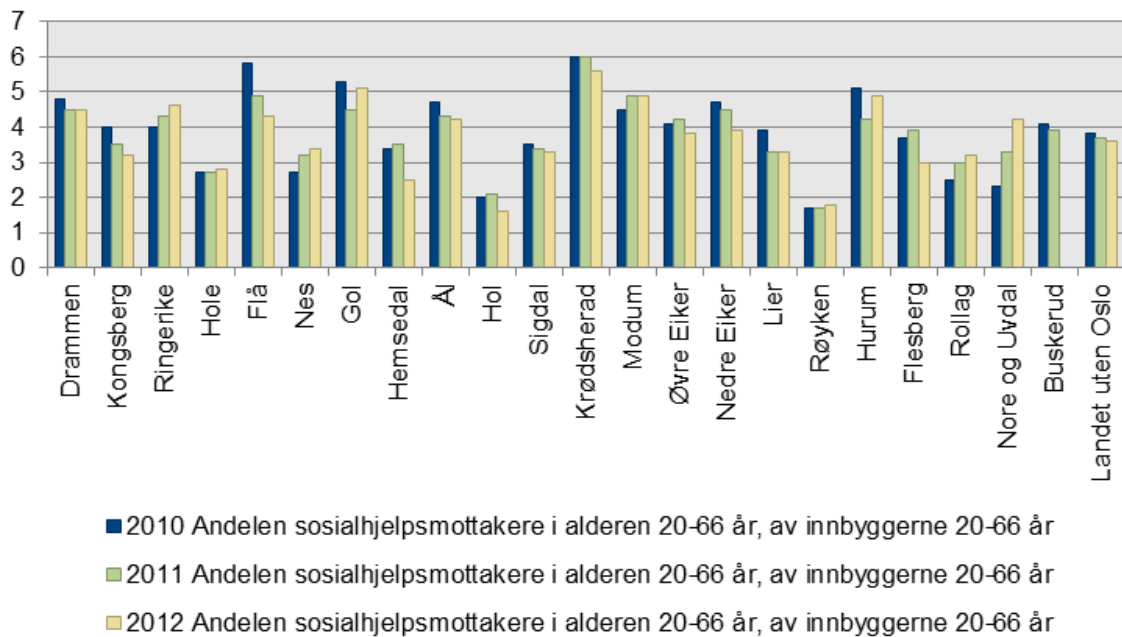
NAV: Det er 1,7 kommunalt årsverk. Det er inngått en samarbeidsavtale om felles NAV kontor mellom Hemsedal og Gol frå 2013. Prosjekt heilårsarbeidsplassar vart også gjennomført i 2012. Arbeidsløysa er lågare enn i 2011.

Netto driftsutgift til sosialtenesta pr. innbyggjar 20 – 66 år

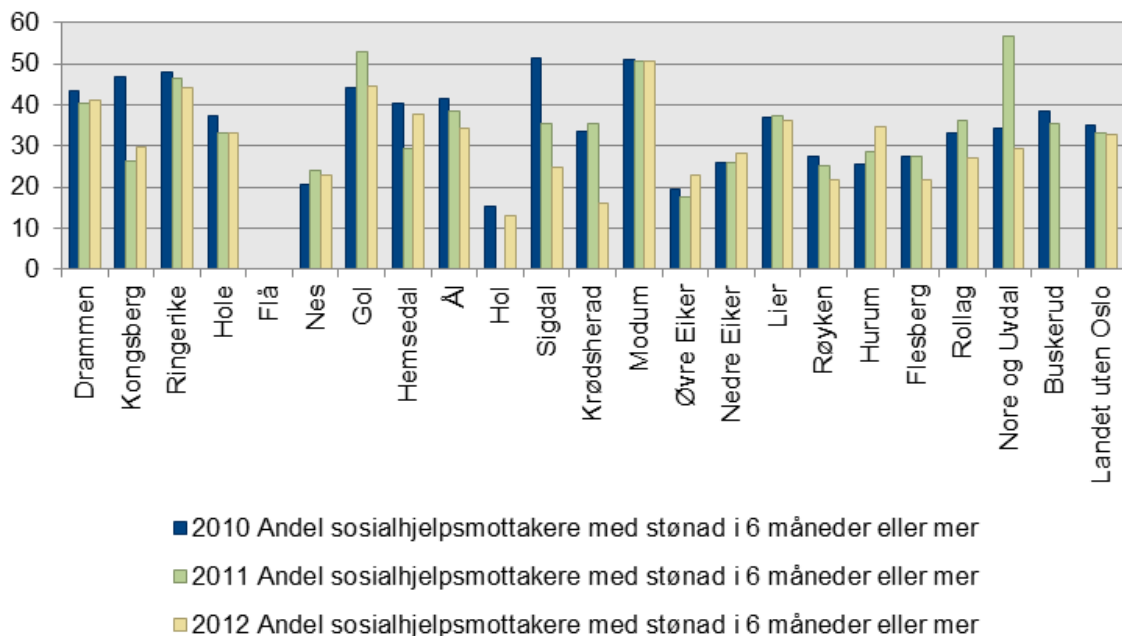
Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Andel sosialhjelpsmottakarar i alderen 20-66 år, av innbyggjarar 20 – 66 år

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Andel med sosialhjelpsmottakarar med stønad i 6 månadar eller lengre.

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Hallingdal barnevern - Hemsedal kommune

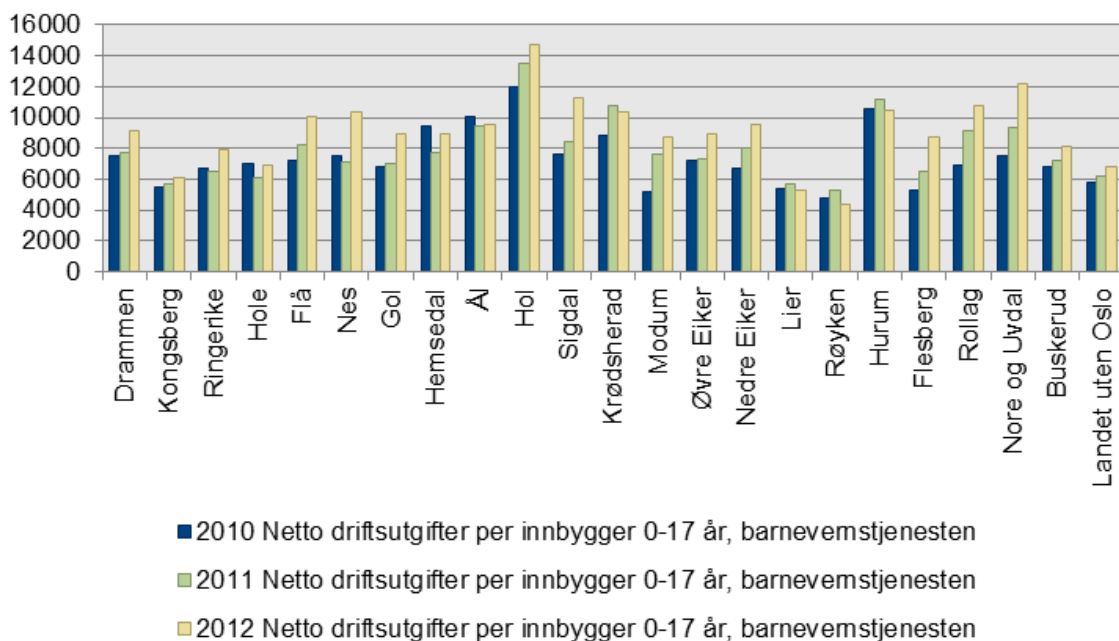
Målsetting i samarbeidsavtale om felles barnevern:

«Målsettinga med oppretting av eit felles barnevern er todelt:

1. Bidra til trygging av eit breitt fag- og kompetansemiljø innan tenesta og dermed syte for god rekruttering.
2. Endra organisering som på sikt fører til kostnadseffektivisering.»

Statistikken viser at dei to siste åra har barnevernet arbeidd meir enn tidlegare med dei barna som er mest utsett, derfor har no fleire barn eit tilbod utanfor opphavlege familie (fosterheim og institusjonsplass). Det er også mange barn som får tiltak i opphavsleg familie, men dette kan fortsatt bli styrka ved å utvikle barnevernet tiltaksapparat vidare.

Netto driftsutgifter per innbyggjar 0-17 år, barnevernstenesta

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

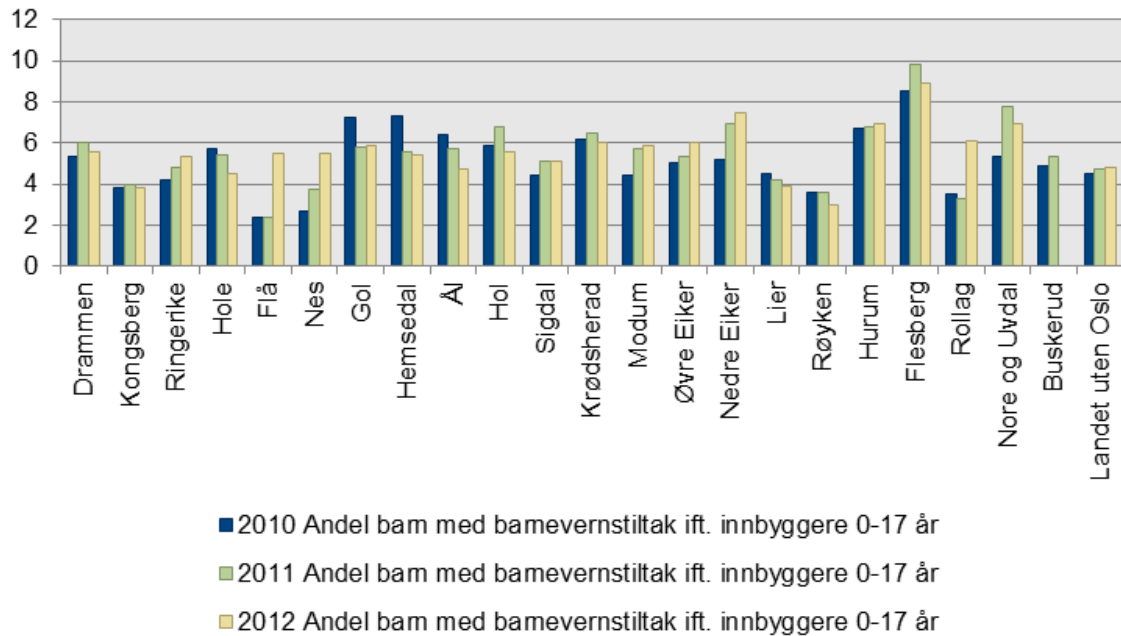
Det har vore mykje arbeid å få organisasjonen på plass, med mange utfordringar:

- Praktiske utfordringar med nye data-system, postgang, arkiv mm.
- Økonomiske utfordringar med fast økonomistyring, økonomi-rapportering til seks kommunar, fleire kostnadskrevjande barnevernstiltak.
- Faglege utfordringar ved etablering av felles rutinar, internkontrollsystem, utvikling av barnevernet med felles fagleg forståing og stor arbeidsmengde med mange nye saker.
- Menneskelege og relasjonelle utfordringar med stor arbeids-belastning, høgt sjukefråvær og stor utskifting i personalet.

Ei viktig utfordring framover er å ha fokus på avvik og få lukka desse. Vidare må ein arbeide med å få ned sjukefråværet og redusere turnover, arbeida målretta med kompetanseheving og

kulturutvikling.

Andel barn med barnevernstiltak ift. Innb. 0-17 år

Kjelde: Fylkesmannen i Buskerud Tilstandsrapport 2013

Hemsedal kommune

	Regnskap 2009	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Regnskap 2012
Teneste 2441					
Administrasjon / fellesutgifter	2 409 283	2 017 247	1 609 916	1 710 000	1 761 431
Teneste 2511					
Barnevern tiltak i heimen	1 406 587	831 513	728 230	570 000	385 321
Teneste 2521					
Barnevern tiltak utanfor heimen	434 000	1 788 961	1 644 531	1 580 000	2 349 563
	4 249 870	4 637 721	3 982 677	3 860 000	4 496 315

Hemsedal kommune har hatt ein nedgang i talet på meldingar og undersøkingar etter samanslåinga. Det har vore ei dobling frå 3 til 6 saker som har gått over fristen for undersøking på 3 månadar.

Totalt sett er det nokre færre barn som har hatt tiltak av barnevernstenesta etter at samanslåing.

Nedgangen gjeld barn som har hjelpetiltak i heimen.

Økonomi

25-27 Helse og omsorg	Regnskap 2012	Buds(end) 2012	Avvik(per.) 0	Regnskap 2011	Buds(end) 2011	Avvik(per.) 0
19 LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	38 886 179	36 856 000	2 030 179	34 035 674	32 756 000	1 279 674
11 KJØP AV VARER/TJENESTER SOM INNGÅF	4 504 374	3 873 000	631 374	4 444 663	3 797 000	647 663
13 KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER KON	10 368 506	9 421 000	947 506	8 595 932	6 345 000	2 250 932
14 OVERFØRINGSUTGIFTER	4 626 437	3 884 000	742 437	2 416 585	1 603 000	813 585
15 FINANSUTGIFTER	707 837	0	707 837	977 453	0	977 453
Sum utgifter	59 093 334	54 034 000	5 059 334	50 470 307	44 501 000	5 969 307
16 SALGSINNTEKTER	-3 577 744	-3 532 000	-45 744	-3 797 325	-3 236 000	-561 325
17 REFUSJONER	-6 553 924	-4 449 000	-2 104 924	-3 661 225	-920 000	-2 741 225
18 OVERFØRINGSINNTEKTER	-23 865	0	-23 865	-154 675	0	-154 675
19 FINANSINNTEKTER OG FINANSIERINGSTR	-319 100	-250 000	-69 100	-682 812	-450 000	-232 812
Sum inntekter	-10 474 633	-8 231 000	-2 243 633	-8 296 038	-4 606 000	-3 690 038
Sum gruppeansvar	48 618 700	45 803 000	2 815 700	42 174 269	39 895 000	2 279 269

Helse og omsorg har 2012 hatt eit netto meirforbruk på kr 2, 8 mill. Korrigert for sjukerefusjon/fødselsrefusjon utgjør meirforbruk løn kr 700 000. Dette fordeler seg til løn til tenesteproduksjon, omsorgsløn og løn til privat avlastning.

Barnevern har hatt eit meirforbruk kr. 640 000. I tillegg er det underbudsjettet med kr. 660 000. Dette gir eit netto avvik i forhold til budsjett for barnevern på kr. 1,3 mill.

Nav har hatt eit meirforbruk når det gjeld kvalifiseringsordninga, introduksjonsordninga og utbetaling av økonomisk totalt sett på ca. kr. 350 000.

Helse og omsorgsetaten har i tillegg hatt eit meirforbruk til medisinar, lisensar, oppgradering av IKT-utstyr og overføring til samarbeidspartar på kr. 450 000.

TENESTEOMRÅDE TEKNISK

Teknisk etat er på mange måtar ein samfunnsetat som kombinerer næringsutvikling, planlegging, investeringar, og drift av kommunal infrastruktur.

Sentrale utfordringar

Etaten sine 3 hovudutfordringar gjennom året har vore

- Balansere etaten sitt forvaltnings- og tenestetilbodet ifht nasjonale og lokale forventningar med eigenkompetanse og ressursar i ei tid med auke innbyggjartal og kundekontakt
- Halde på,- rekruttere og vidareutvikle eit godt fagmiljø innan etaten sine kjerneområder
- Følgje opp kommunale investeringsplaner frå prosjektering, anbod til gjennomføring i forhold til bemanning og ressurstilgang

Status og resultat

- Overordna areal- og samfunnsplanlegging
 - Fastsatt «Kommunal planstrategi - 2012-2015»
 - Prosessdriver kommunedelplan Lykkja/ Markegardslia
 - Prosessdriver områdeplan for Trøym sentrum og Ulsåk
 - Slutført arbeid med Energi- og klimaplan
 - Slutføre områdeplan for Holdebakken
 - Prosessdeltaking «Regional forvaltningsplan for Hallingdalsvassdraget»
- Gjennomført prosjektering og investeringar i tråd med overordna utbyggingsstrategi
 - Sikre busetnad på Svøo og Trøym Sør gjennom grunnerverv og investeringar
 - Nasjonal pilot – nytt reinseanlegg og ny reinseteknologi på Ulsåk - Biobooster
 - Følgd opp «Miljøprioritert Gjennomkjøring» Trøym sentrum,- Statens Vegvesen som ansvarleg utfører
- Samfunns- og næringsutvikling
 - Aktiv formidling, og forvaltar av ulike statleg produksjons- stønad og ulike kulturlandskapsmidlar til landbruket på kr. 22 mill i 2012.
 - Vegleie og hjelpe fram søknadar om investeringsmidlar til landbruket med tilleggsnæring, - planlagt investeringar for kr. 20 mill (invest.tilskot kr. 3,7 mill,-).
 - Etablering av ein rekke møteplassar mellom næringsliv, samfunn og kommune i form av frukostmøter, hytteeigarmøter og oppfølging av nyetablerarar
 - Sekretærbistand og finansiell bidragsyter for utvikling av ski- og løypeprodukt på ca. kr. 400.000,-
 - Stønad til reiselivet lokalt og regionalt på ca. kr. 1,1 mill
 - Gjennomført utviklingsprosjekt saman med Nærings- og Handelsdepartementet retta mot sesongarbeidarar som lekk i å utvikle heilårs arbeidsplassar
 - Slutført alle midlertidige kartforretningar (restanse) innan fristen 2012
- Miljø og forureining
 - Alle kommunale verksemder er miljøfyrtårngodkjent
 - Initiert eit regionalt forprosjekt der mål er å sjå om det er grunnlag for å auke regionalt samarbeid kva gjeld forvaltning av vatn- og avlaupsspørsmål i spreidd busette områder. Eit langsiktig mål er å sikre kompetanse, fagmiljø og ressursar i høve kommunen sine forvaltningsoppgåver
 - Aktiv deltaking i arbeidet med å utvikle eit regional forvaltningsplan for vatn – jfr. EU's rammedirektiv
- Administrasjon
 - Kommunen har innført nytt saks- og arkivsystem og det har vorte brukt store ressursar i å implementere systemet i organisasjonen, og vidareutvikle systemet – estimert tidsressurs 20 % stilling

Status og resultat - driftsavdelinga.

- Resultat – kommunale eigedomsavgifter
 - For 2012 vart det løyvd ekstramidlar til ei 1- årig 50 % prosjektstilling knytt til arbeid med restansar innanfor kommunale avgifter. Måla er nådd og eit stort etterslep med feil, manglar og høge restansar er no rydda opp.
- Vassforsyning
 - Hemsedal kommune har i 2012 oppfylt hovudmålet for den kommunale vassforsyning ved at vi til ein kvar tid har levert nok vatn,- med svært god kvalitet og vassforsyninga er sikker og effektiv
 - Lekkasjeprosenten held seg stabil på ca 25 %, ca 5-7 % under landsgjennomsnittet. Ulsåk er i svært dårleg forfatning og ved brot på leidningsnettet vert mange abonnentar råka da det manglar alternative forsyningsveggar. I 2012 var det totalt 4800 kundetimer med ikkje planlagde avbrot i vassforsyninga noko som er alt for høgt sett i forhold til antall innbyggjarar.
 - Det er fornya 1200 m vassledning, som tilsvarar ei utskiftingstakt på 3,8% mot landssnittet på 0,6% (optimalt 2%). Sett over ein treårsperiode (2010-2012) ligg utskiftingstakten i Hemsedal på ca 1,5 %. Sjølv om dette er under målet om minimum 2 % pr. år må det også tas med i betraktningen at leidningsnettet i Hemsedal er relativt nytt samanlikna med alder på leidningsnettet på landsbasis. I tillegg til rehabilitering av eksisterande leidningsnett vart det lagt ca 1600 meter med nytt leidningsnett (Svøo III). Når det gjeld vasskvalitet er det ikkje avvik i høve til overskriding av A-parameter gitt i drikkevassforskrifta.

Tema	2008	2009	2010	2011	2012
Produsert mengde vatn (m3 x 1000)	396	392	400	353	349
Antall lekkasjereparasjonar utført	2	3	2	1	6
Berekna lekkasjeprosent (%)	35	34	25	25	25
Tot. driftskostn (inndir.+dir. x1000)	3 700	4 253	4 331	4 602	4598
Inntekter (ekskl. rente x1000)	4 622	4 405	3 575	4 746	4558
Kostnadar energi (x1000 kr)	194	234	229	229	239
Kostnadar kjemikalier (x1000 kr)	21	28	38	32	36
Økonomisk dekningsgrad (%)	125	104	83	103	99

- Avlaupshandtering
 - Eit hovudmål når det gjeld avløpshandtering er og overhalde reinsekrav gitt i utsleppløyver. Som det framkjem av tabellane under syner resultatata for 2012 at dette målet ikkje er nådd.

TRØIM RENSEANLEGG			Rensekrav overholdt	
Paramenter	Krav	Resultat	Ja	Nei
Middel restkonsentrasjon fosfor pr. liter	0,40	0,42		X
Høyeste restkonsentrasjon fosfor pr. liter	0,80	2,90		X
Renseeffekt fosfor (%)	93	91		X
Totalutslipp fosfor (kg)	164	113,9	X	
Krav til rensing av organisk stoff	-	-		X

ULSÅK RENSEANLEGG	Krav	Resultat	Rensekrav overholdt	
			Ja	Nei
Middel restkonsentrasjon fosfor pr liter	0,40	1,45		X
Høyeste restkonsentrasjon fosfor pr liter	0,80	4,80		X
Renseeffekt fosfor (%)	90	77		X
Totalutslipp fosfor (kg)	20,1	93,7		X
Krav til rensing av organisk stoff	-	-		X

GRØNDALEN RENSEANLEGG	Krav	Resultat	Rensekrav overholdt	
			Ja	Nei
Middel restkonsentrasjon fosfor pr liter	0,32	0,31	X	
Høyeste restkonsentrasjon fosfor pr liter	2,30	1,10	X	
Renseeffekt fosfor (%)	94	96	X	
Totalutslipp fosfor (kg)	53	2	X	
Krav til rensing av organisk stoff	-	-	-	-

Tabellen viser nøkkeltal for avløpshandtering 2009 - 2012

Tema	2009	2010	2011	2012
Reinsa avløpsvatn (m3) Trøim	192 430	208 955	202 800	196 069
Reinsa avløpsvatn (m3) Ulsåk	84 369	82 824	67 715	77 762
Trøim ra rensingseffekt (fosfor) (%)	98	96	96	91
Ulsåk ra rensingseffekt (fosfor) (%)	94	94	89	77
Trøim ra forsforutslepp i kg	32,5	137,9	63	114
Ulsåk ra forsforutslepp i kg	27,2	20,4	33	94
Tot. driftskostn (inndir.+dir. x1000)	7 145	8 187	7 502	7 979
Inntekter (x1000)	7 314	7 728	8 006	7 794
Kostnadar energi - rensing (x1000 kr)	326	294	289	366
Kostnadar kjemikalier (x1000 kr)	277	305	229	261
Økonomisk dekningsgrad (%)	102	94	106	98

Status og resultat - eigedomsavdelinga

- Effektiv og god forvaltning innanfor avdelinga sine ressursar, men mindre nærvær enn vanleg for tilsette som heng saman med ressursar i høve oppgåver.
- Ingen avvik på HMS, men noko aukande restansar på FDV (Forvaltning, Drift og Vedlikehald) også i høve eksterne tilsynsorgan (eks. service og kontroll av el.anlegg)
- Sidan avd. vart oppretta (2002) har reinhaldsarealet auka medan tall reinhaldarar er redusert med 30%. Ved fråvær er ein sårbar
- Organiseringa av avd. fungerer godt og vekkjer stor interesse frå andre kommunar. Det vert her peika på storleik personalressursar i høve andel kvm bygg etc. Det er likevel eit spørsmål om ressursane er tilstrekkeleg i høve melde behov frå skule/ helse og ytre avd.

Areal formålsbygg	Flå	Nes	Hemse dal	Gol	Hol	Ål	Gruppe 2	Landet
Totalt areal formålsbygg/ innbyg	10,5	5,9	9,0	6,1	7,0	6,3	7,8	4,1
Barnehage. m2 pr barn	14,9	10,6	9,5	8,9	14,2	9,5	11,3	10,1
Skule. m2 pr elev	34,2	21,3	17,0	13,0	18,2	21,2	25,3	15,3
Institusjon. m2 pr bruker	380,0	152,7	215,9	114,3	141,1	117,6	151,7	104,6
Kultur og idrett. m2 pr innbygger	0,3	1,6	2,5	1,3	1,7	1,1	1,0	0,6

Samanlikna med dei andre Hallingdals kommunane, har Hemsedal kommune mindre areal pr skuleelev og barn i barnehage. Det same gjeld samanlikna med samanliknbare kommunar elles i landet. Når det gjeld institusjon og kultur og idrett, har Hemsedal kommune meir areal pr. brukar/innbygger.

Driftsutgifter kom. eigedomsforvalt. Pr. m2	Flå	Nes	Hemse dal	Gol	Hol	Ål	Samanliknb are kommuner	Landet
Brutto driftsutgifter	672	617	653	876	1100	1082	1070	878
Eigedomsforvalt.	671	625	654	789	1140	1098	888	881
Driftsaktivitet	561	424	368	477	773	692	585	522
Energikostnader	120	58	52	58	138	81	137	127
Kr. vedlikehald			68	70	151	69	74	76

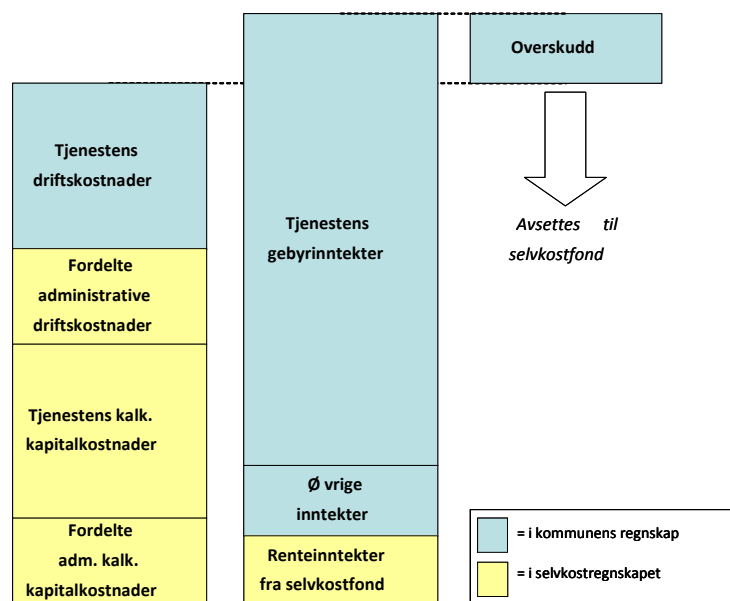
Samanlikna med dei andre Hallingdals kommunane, landet samla, og samanliknbare kommunar i landet, brukar Hemsedal kommune mindre kroner enn dei fleste andre kommunane til kommunal eigedomsforvaltning. Dette både i høve personalkostnader, vedlikehaldsaktivitet etc.

Resultat - sjølvkostområda knytt til kommunale tenester

Etterkalkyle for dei kommunale betalingstenestene vatn, avløp, renovasjon, slam, byggesak, plan, kart og oppmåling samt feiing i Hemsedal kommune er utført i samsvar til Retningslinjer for berekning av sjølvkost for kommunale betalingstenester.

Sjølvkost inneberer at kommunens kostnader med å frambringe tenestene skal dekkast inn gjennom dei gebyra som abonnentane eller brukarane betaler. Kommunen har dermed ikkje anledning til å tene pengar på tenestene. For å sikre dette så må kommunen etterskottsvis utarbeide et sjølvkostrekneskap som viser resultatet for det enkelte gebyrområdet. Sjølvkostrekneskapet opererer med enkelte prinsipp som er forskjellig frå kommunens ordinære driftsregnskap og vil såleis ikkje være direkte samanliknbare.

I **grunnlaget** for sjølvkost inngår driftsutgifter, kalkulatoriske kapitalkostnader (avskrivningar og rentekostnader), samt fordelte administrasjonsutgifter (både drift og kapital). Figuren til høyre illustrerer dette. Alle driftsutgiftene for tenesta med unntak av finansielle (KOSTRA-) avskrivningar er med i grunnlaget. Retningslinjene beskriver egne regler for berekning av sjølvkostavskrivningar så desse må bereknast utanfor kommunens regnskap og vil som oftast avvike noko i forhold til dei finansielle avskrivningane. Retningslinjene fastsetter vidare kva administrative oppgåver og funksjoner som er relevant å fordele til sjølvkostrekneskapet, samt dei fordelingsnøklar som bør nyttast. Desse utgiftene blir ikkje fordelt rekneskapsmessig og vi vil derfor også her oppleve et avvik mellom kommunens regnskap og sjølvkostrekneskapet.

Skjematisk framstilling av sjølvkostelementa

Av figuren ser man at tenesta sine resultat i kommunens driftsregnskap aldri vil vere lik tenestas **sjølvkostresultat** og at det i kommunens regnskap såleis alltid vil framstå som om kommunen tener pengar på tenesta sjølv om dette ikkje er tilfelle. I tillegg til de ovanfor nemnte ulikskapane så er kalkulatoriske renter, også kalla alternativkostnad,- den storleiksmessige sett viktigaste årsaka til dette. Desse rentene, som ikkje har en parallell i kommunens driftsrekneskap, skal reflektere alternativavkastninga kommunen går glipp av ved at kapital er bunde i anleggsmidlar.

Ein viktig avgrensing i kommunens handlingsrom i forhold til å **fastsette gebyra** er at avsett overskot frå det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentane i form av lågare gebyr i løpet av en

femårsperiode (analogt for underskot). Dette betyr at viss kommunen har fondsmidler som er eldre enn fire år så må desse i sin heilskap gå til reduksjon av gebyra i det kommande budsjettåret. Eksempelvis må et overskot som stammer frå 2010 i sin heilskap være disponert innan 2015. Det er vidare ein rekke faktorar som kommunen ikkje rår over i forhold til kva sjølvkostresultatet for det enkelte år vil bli. Dei viktigaste faktorane er budsjettårets kalkylerente (3-årige statsobligasjonsrenter + 1 prosentpoeng, fastsettast etterskotsvis av Norges Bank), gjennomføringsevne på planlagde prosjekter (kapasitetsavgrensingar intern og eksternt), samt (uventa) inntekter frå nye abonnentar eller brukarar). Dette fører til at det ikkje alltid er like problemfritt å treffe med budsjettet.

Resultat etterkalkyle 2012

Alle historiske overskot er tilbakebetalt innan femårs regelen og bruk av resterande saldo på sjølvkostfond er tatt med i langtidsbudsjetta.

Nedanfor vises årets etterkalkyle for dei aktuelle betalingstenestene:

2012 Etterkalkyle selvkost	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Totalt
Gebyrinntekter	4 542 543	7 782 646	3 666 698	857 155	16 849 042
Øvrige driftsinntekter	15 829	11 981	12 529	0	40 339
Driftsinntekter	4 558 372	7 794 627	3 679 227	857 155	16 889 381
Direkte driftsutgifter	2 597 972	4 574 254	3 783 045	984 390	11 939 661
Avskrivningskostnad	1 240 469	2 218 826	0	0	3 459 295
Kalkulatorisk rente (2,44 %)	490 290	831 003	0	0	1 321 293
Indirekte netto driftsutgifter	269 800	355 659	129 854	37 438	792 751
Indirekte avskrivningskostnad	0	0	0	0	0
Indirekte kalkulatorisk rente (2,44 %)	93	139	97	0	329
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	0	0	0	0	0
Driftskostnader	4 598 624	7 979 880	3 912 996	1 021 828	17 513 328
+/- Korrigering av tidligere års feil i kalkyle	0	0	0	0	0
+/- Gevinst/tap ved salg/utranering av anleggsmiddel	0	0	0	0	0
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (2,44 %)	19 409	-23 868	-1 793	-7 213	-13 465
+ Tilskudd/subsidiering	0	0	0	0	0
Resultat	-20 843	-209 121	-235 562	-171 886	-637 412
Kostnadsdekning i %	99,1 %	97,7 %	94,0 %	83,9 %	96,4 %
Selvkostfond 01.01	805 858	-873 622	44 306	-209 666	-233 124
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-20 843	-209 121	-235 562	-171 886	-637 412
Selvkostfond 31.12	785 015	-1 082 743	-191 256	-381 552	-870 536
Regnskapsføringsforslag balanse	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Totalt
+/- 2.51xxxx Selvkostfond	-20 843	0	-44 306	0	-65 149
+/- 2.92xxxx Memoriakonto selvkostfond	0	209 121	191 256	171 886	572 263
Regnskapsføringsforslag driftsregnskap	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Totalt
1540 Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0
1550 Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0
1950 Bruk av bundne fond	-20 843	0	-44 306	0	-65 149
1980 Regnskapsmessig merforbruk	0	-209 121	-191 256	-171 886	-572 263

50 Teknisk		Regnskap	Buds(end)	Avvik(per.)	Regnskap	Buds(end)	Avvik(per.)
		2012	2012	0	2011	2011	0
10	LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	17 485 450	17 603 000	-117 550	16 978 884	16 212 000	766 884
11	KJØP AV VARER/TJENESTER SOM INNO	11 406 854	12 783 500	-1 376 646	10 957 670	10 550 000	407 670
13	KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER K	7 594 295	7 412 000	182 295	6 986 973	7 030 312	-43 339
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	5 879 312	2 337 000	3 542 312	4 872 842	2 337 000	2 535 842
15	FINANSUTGIFTER	3 987 366	2 484 000	1 503 366	4 378 580	2 846 000	1 532 580
	Sum utgifter	46 353 277	42 619 500	3 733 777	44 174 948	38 975 312	5 199 636
16	SALGSINNTEKTER	-23 309 878	-22 739 000	-570 878	-23 453 525	-20 882 000	-2 571 525
17	REFUSJONER	-2 123 323	-246 000	-1 877 323	-1 757 720	-237 000	-1 520 720
18	OVERFØRINGSINNTEKTER	-2 513 435	-2 507 000	-6 435	-4 036 085	-2 469 000	-1 567 085
19	FINANSINNTEKTER OG FINANSIERING	-6 589 837	-5 236 500	-1 353 337	-4 264 539	-2 955 000	-1 309 539
	Sum inntekter	-34 536 473	-30 728 500	-3 807 973	-33 511 869	-26 543 000	-6 968 869
	Sum gruppeansv.: 50 Teknisk	11 816 804	11 891 000	-74 196	10 663 080	12 432 312	-1 769 232

Teknisk har nådd budsjettmåla når det gjeld netto forbruk i 2012.

TENESTEOMRÅDET ADMINISTRASJON

Sentraladministrasjonen består i hovudsak av einingar som utfører interne støttefunksjonar. Etaten blir leia av rådmannen i kommunen.

Økonomikontoret har tre årsverk fordelt på fire medarbeidarar. Økonomikontoret er ansvarleg for fakturering og innfordring av kommunale krav, betaling av rekingar og bokføring og avstemming av kommunens rekneskap. Økonomikontoret har også eit overordna ansvar for budsjett og økonomiplan for kommunen.

Felles innkrevjingskontor for Hallingdal står for den tyngre innfordringa for kommunane i Hallingdal der dette er naudsynt. Det same kontoret er også skatteoppkrevjer. Dette samarbeidet er organisert som vertskommuneansvar med politisk nemnd.

Hemsedal kommune vedtok nytt **finansreglement** i 2012. Kommunen har plassert sine midlar som bankinnskot i Sparebank 1 Hallingdal.

Hemsedal kommune har eitt årsverk på **personalkontoret**. Personalsjefen sine oppgåver er å støtte og gi råd til alle etatar på fagfeltet personal. Ved nyttilsetjingar kan dette vere skriftleg dialog med søkjarar, utarbeide søkjarliste, delta på intervju og lage arbeidsavtalar. Personalsjefen er systemansvarleg for HMS (helse, miljø, sikkerheit), medlem i nærversgruppa, sekretær i AMU (arbeidmiljøutvalet) og IA - kontaktperson(inkluderende arbeidsliv). Personalsjefen er medlem i forhandlingsutvalet ved lokale lønsforhandlinger og er kontaktperson for kommunen på pensjon og personforsikring. Personalsjefen inngår i Rådmannens leiargruppe.

Lønskontoret, som er eitt årsverk, har ansvaret for fast og variabel løn i Hemsedal kommune og å ajourføre grunnlagsdata med bakgrunn i endringar i regelverk og satser. Kontoret har ansvaret for rapportering til offentleg organ og for avstemming av løn mot rekneskap. Løn har også ansvar for fråversregistrering og refusjon frå NAV og rettleie etatane om regelverket for løn og fråvær.

Post – og arkivtenesta har 1,5 årsverk. All post som blir levert på papir til kommunen blir sortert, journalført og fordelt frå sentralt postmottak. Det er også felles postmottak for elektronisk post som blir stila til postmottak@hemsedal.kommune.no. Hemsedal kommune har fullelektronisk arkiv. Arkivtenesta har som oppgåve å kontrollere dei registreringar som sakahandsamarane gjer i kommunen sitt sak/arkivsystem.

Det er krav om at dokumentjournalen blir offentleggjort elektronisk. Denne blir lagt ut på kommunen si heimeside. Publikum kan kome med krav om innsyn.

Under sentraladministrasjonen høyrer også **politisk sekretær** som utfører ei rekke oppgåver mot politikarane, slik som sakshandsaming, ansvar for saksdokument og politiske møter, løn til folkevalde, og ansvar for kommune- og fylkestingval og stortingsval.

Målet for desse støttefunksjonane er at dei andre etatane skal vera så godt nøgd som mogeleg

med dei tenestene som blir utført. Det er ikkje utført brukarundersøkingar om kor nøgd brukarane er med dei tenestane som blir ytt, men det er ei klar oppfatning av at tenesten som blir levert held høg kvalitet

Tenestetorget har ansvar for eit vidt spekter av tenester retta mot publikum. Tenestetorget utfører oppgåver på vegne av andre kommunale etatar og fagområde. Samla bemanning for verksemda er 3,50 årsverk. 2,7 årsverk er knytt til operativt arbeid i Tenestetorget, 0,6 årsverk til leiaroppgåver og webarbeid og 0,2 årsverk er knytt til sals-, skjenke og serveringsløyve; sakshandsaming og oppfølging. Tenestetorget sin viktigaste funksjon er å vera primærkontakt til kundane. For å oppnå dette er god kunnskap innan mange områder naudsynt, samtidig som det er viktig med god innformasjonsflyt internt i kommunen.

Tenestetorget har ansvaret for telefonisystema i Hemsedal kommune. Hemsedal er regional kontakt for telefonisystemet Trio. Tenestetorget deltek i regionale faggrupper innan web, Trio, telefoni og servicetorg.

10 Sentraladministrasjon		Regnskap	Buds(end)	Avvik(per.)	Regnskap	Buds(end)	Avvik(per.)
		2012	2012	0	2011	2011	0
10	LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	11 357 750	9 238 000	2 119 750	12 369 096	8 851 000	3 518 096
11	KJØP AV VARER/TJENESTER SOM INNO	3 171 204	4 156 000	-984 796	4 986 087	3 777 000	1 209 087
13	KJØP AV TJENESTER SOM ERSTATTER K	4 817 826	4 955 000	-137 174	4 205 523	4 104 000	101 523
14	OVERFØRINGSUTGIFTER	814 171	4 704 500	-3 890 329	4 816 867	4 754 688	62 179
15	FINANSUTGIFTER	27 018 167	20 779 350	6 238 817	19 447 581	17 249 000	2 198 581
	Sum utgifter	47 179 118	43 832 850	3 346 268	45 825 155	38 735 688	7 089 467
16	SALGSINNTEKTER	-334 205	-314 000	-20 205	-332 215	-312 000	-20 215
17	REFUSJONER	-4 257 677	-5 109 000	851 323	-9 379 823	-5 534 000	-3 845 823
18	OVERFØRINGSINNTEKTER	-127 733 766	-120 767 000	-6 966 766	-111 738 919	-111 850 000	111 081
19	FINANSINNTEKTER OG FINANSIERING	-22 940 806	-21 918 350	-1 022 456	-22 255 380	-17 964 000	-4 291 380
	Sum inntekter	-155 266 454	-148 108 350	-7 158 104	-143 706 336	-135 660 000	-8 046 336
	Sum gruppeansv.: 10 Sentraladm	-108 087 336	-104 275 500	-3 811 836	-97 881 181	-96 924 312	-956 869

For sentraladministrasjonen er lønskostnadane inklusiv reguleringspremien (som er budsjettert under gruppe 14) omtrent som budsjett. Kjøp av varer og tenester som inngår i den kommunale tenesteproduksjon er kr. 984 mindre enn budsjettert. Dette skuldast i hovudsak feil i budsjettgrunnlaget.

Overføringsutgifter i gruppe 14 finansutgifter gruppe 15 viser netto meirutgift på kr. 2 348 millionar. Dette skuldast i hovudsak auka avdrag på lån kr. 1,3 mill. og større overskot enn budsjettert kr. 2,9 mill. (teknisk føring) men med mindre rentekostnadar enn budsjettet kr. 700 000.

På inntektssida har kommunen fått kr. 3.6 mill. meir i eigedomsskatt enn budsjettert og kr. 1,7 mill. meir i skatt og ramme. I samlegruppa andre statlege overføringar har kommunen fått kr. 1,6 mill. meir enn budsjett.

INVESTERINGAR

MÅLOPPNÅING INVESTERING		
	Gjennomføres som planlagt/vedtatt innanfor vedtatt ramme	
	Avvik	
Pnr	Prosjektnavn	Avvik
018	Det digitale Hallingdal	
024	Oppgradering PLS	
035	Bygdaheimen, omb.kortidspl	
049	Tiltak trafikktryggleiksplan	
052	Containerplassar	
095	Miljøprioritert gjennomkjøring	
096	Industriområde Svøo III	
109	Oppgradere mannskap og utstyr ihht krav om akkreditert prøvetaking	
110	Skilting med nye vegnavn	
121	Kommuneplanlegging/grunnerverv/bustadføremål	
124	BioBooster	
132	Sikring av Krikken vannverk	
133	Ny hovedserver vann og avløp	
135	Tiltak områdeplan Holdebakken	
143	Utbygging Trøim Sør(prosjektering)	
149	Utbygging Svøo III	
151	VA ledning Bruhaug-Trøim	
162	Ny bru Torsetvegen	
164	Energimerking av bygg over 1.000 m2	
165	Ventilasjon samfunnshus, øk.ktr mm (Vestfløy)	
168	Isolasjon loft/reparasjon av tak Tuv oppvekstsenter	
169	Dieseltanker/synkekum/drenering og påkobling til offentlig nett (VA)	

Gjennomføres som planlagt/vedtatt innanfor vedtatt ramme						
Avvik						
Pnr	Prosjektnavn	Akkumulert regnskap - akkumulert	Tot. løyving jf. pol. vedtak - akkumulert	Revidert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik
018	Det digitale Hallingdal	-	-	684 000	684 084	
024	Oppgradering PLS	327 825	327 825	168 915	168 915	
	Prosjekt utført og avslutta. Dette var siste fase i utskiftingsarbeidet som har pågått siden 2008.					
035	Bygdaheimen, omb.kortidspl	-	-	1 700 000	1 774 429	
	Tilleggsøyving gjeve jmf orientering formannskapet. (200.000,-)					
049	Tiltak trafikktryggleiksplan	-	-	100 000	93 754	
	Gjennomføring av tiltak i samsvar med gjeldane trafikktryggleiksplan. I 2012 vart det gjort ei vurdering av etablering av gangveg langs Grøndalsvegen gjennom Fausko-svingen. Dette tiltaket vart grunna høge kostnader ikkje aktuelt å gjennomføre. I staden vart farten set ned til 40 km/h og etablert fartshumpar.					
052	Containerplassar			150 000	0	
095	Miljøprioritert gjennomkjøring	4 104 200	5 778 298	3 875 902	5 550 000	
	Prosjektet ble igangsatt allerede i 2010. Anleggsarbeidet kom i gang sommeren 2012. Anleggsarbeidet skulle vært ferdig høsten 2012, men har grunnet en rekke uforutsette hendelser blitt vesentlig forsinket. Anleggsarbeidet ferdigstilles i løpet sommeren 2013 mens selve prosjektet ferdigstilles innen utgangen av 2013. Attendestående midlar pr 31.12.2012 overført til 2013.					
096	Industriområde Svøo III	1 310 130	1 325 000	325 000	323 867	
	Prosjekt avslutta. Gjeld tilleggsøyving i 2012 for kostnader knytta til framføring av straum.					
109	Oppgradere mannskap og utstyr ihht krav om akkreditert prøvetaking	650 000	580 737	300 000	292 993	
	Prosjektet er ikke ferdigstilt grunnet vesentlige forsinkelser knyttet til utløpsmåling. Totalramma må trolig økes utover dei 650 000,- som allerede er løyvd					
110	Skilting med nye vegnavn	-	-	50 000	0	
	Ikkje gjennomført					
121	Kommuneplanlegging/grunnerverv/bustadforemål			550 000		
124	BioBooster	7281807	8 639 606	7 010 000	6 840 275	
	Løper i samvar med opprinnelig plan. Det er forventet at det nye anlegget vert satt i normal drift i løpet 1. mars 2013.					
133	Ny hovedserver vann og avløp	204 880	204 880	90 530	90 530	
	Gjennomført i samsvar med plan og vedtak.					
135	Tiltak områdeplan Holdebakken			100 000	74 908	
	Planleggingsarbeid					
143	Utbygging Trøim Sør(prosjektering)	5 224 026	5 456 136	4 950 000	4 926 379	
	Omfatter detaljplanlegging, grunnkjøp og prosjektering i samband med Fiskum bustadfelt. Prosjektet løper som planlagt. Anleggsoppstart planlagt sommeren 2013 med byggeklare tomter sommeren 2014					

Pnr	Prosjektnavn	Akkumulert regnskap - akkumulert	Tot. løyving jf. pol. vedtak - akkumulert	Revidert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik
149	Utbygging Svøo III	13 304 682	17 066 912	10 500 000	7 333 462	
	Omfatter detaljplanlegging, grunnkjøp, prosjektering og opparbeiding. Dårlige grunnforhold har både forsinka og fordyra opparbeidinga av feltet.					
151	VA ledning Bruhaug-Trøim	463 732	600 000	600 000	404 213	
	Gjennomført i samsvar med vedtak. Oppstart av anleggsarbeid er planlagt i mars 2013					
162	Ny bru Torsetvegen			2 500 000	0	
	Ikkje aktuell å gjennomføre i 2012					
164	Energimerking av bygg over 1.000 m ²			350 000		
	Utsett til 2013. Prøver å få til EPC samarbeid med fleire andre Hallingdalskommuner					
165	Ventilasjon samfunnshus, øk.ktr mm (Vestfløy)			200 000		
	Gjennomføres sumaren 2013 jmf kultursaksaka. Anbud ut 30.3 2013					
168	Isolasjon loft/reparasjon av tak Tuv oppvekstsenter			300 000	120 967	
	Ferdigstilt sak 147/12					
169	Dieseltanker/synkekum/drenering og påkobling til offentlig nett (VA)			250 000	245 332	
	Ferdigstilt, men må skrive avslutningssak, samt sak i høve midlar reasfaltering Ulsåk.					

DRIFTSREKNESKAPEN 2012

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	7.422.247,29	6.434.000,00	6.434.000,00	7.022.016,18
Andre salgs- og leieinntekter	24.390.031,44	23.784.000,00	23.784.000,00	24.696.564,40
Overføringer med krav til motytelse	19.202.147,97	12.579.000,00	10.347.000,00	20.512.264,15
Rammetilskudd	54.604.951,00	52.497.000,00	52.497.000,00	45.740.756,00
Andre statlige overføringer	6.091.228,92	4.346.000,00	4.346.000,00	5.577.344,08
Andre overføringer	49.933,70	23.000,00	23.000,00	1.561.868,75
Skatt på inntekt og formue	55.826.326,46	56.220.000,00	56.220.000,00	53.345.088,84
Eiendomsskatt	11.352.719,46	7.704.000,00	7.704.000,00	7.392.898,94
Andre direkte og indirekte skatter	2.487.366,00	2.484.000,00	2.484.000,00	2.487.366,00
Sum driftsinntekter	181.426.952,24	166.071.000,00	163.839.000,00	168.336.167,34
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	96.712.167,33	90.972.000,00	88.386.000,00	90.123.259,96
Sosiale utgifter	20.872.111,14	18.074.000,00	17.535.000,00	20.103.368,44
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	24.444.592,04	25.274.500,00	22.984.000,00	25.670.821,61
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	23.963.324,75	23.666.000,00	23.666.000,00	21.062.453,95
Overføringer	14.292.219,93	13.284.000,00	13.880.000,00	14.735.287,10
Avskrivninger	9.291.066,16	8.478.000,00	8.478.000,00	8.913.722,00
Fordelte utgifter	-64.110,00	0,00	0,00	-212.550,00
Sum driftsutgifter	189.511.371,35	179.748.500,00	174.929.000,00	180.396.363,06
Brutto driftsresultat	-8.084.419,11	-13.677.500,00	-11.090.000,00	-12.060.195,72
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	11.195.959,03	9.486.000,00	9.486.000,00	9.388.441,45
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	9.100,00	0,00	0,00	4.768,00
Sum eksterne finansinntekter	11.205.059,03	9.486.000,00	9.486.000,00	9.393.209,45
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	3.099.261,74	3.796.000,00	3.796.000,00	2.803.500,98
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	6.262.708,67	4.951.000,00	4.951.000,00	6.652.412,67
Utlån	12.325,00	0,00	0,00	112.736,23
Sum eksterne finansutgifter	9.374.295,41	8.747.000,00	8.747.000,00	9.568.649,88
Resultat eksterne finanstransaksjoner	1.830.763,62	739.000,00	739.000,00	-175.440,43
Motpost avskrivninger	9.291.066,16	8.478.000,00	8.478.000,00	8.913.722,00
Netto driftsresultat	3.037.410,67	-4.460.500,00	-1.873.000,00	-3.321.914,15
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	3.423.350,22	3.423.350,00	0,00	0,00
Bruk av bundne fond	6.623.325,77	7.075.500,00	4.357.000,00	6.133.069,34
Bruk av likviditetsreserve	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum bruk av avsetninger	10.046.675,99	10.498.850,00	4.357.000,00	6.133.069,34
Overført til investeringsregnskapet	446.469,00	0,00	0,00	829.645,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	3.554.350,22	3.554.350,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne fond	4.868.681,50	2.484.000,00	2.484.000,00	5.535.860,41
Avsatt til likviditetsreserven	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum avsetninger	8.869.500,72	6.038.350,00	2.484.000,00	6.365.505,41
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	4.214.585,94	0,00	0,00	-3.554.350,22

INVESTERINGSREKNESKAPEN 2012

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	7.242.855,00	8.990.000,00	8.990.000,00	2.228.930,00
Andre salgsinntekter	0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer med krav til motytelse	78.000,00	3.470.000,00	1.060.000,00	747.929,00
Statlige overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre overføringer	50.000,00	0,00	0,00	150.000,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	7.370.855,00	12.460.000,00	10.050.000,00	3.126.859,00
Utgifter				
Lønnsutgifter	0,00	0,00	0,00	95.298,05
Sosiale utgifter	0,00	0,00	0,00	19.272,51
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	27.078.168,71	40.965.445,00	30.135.000,00	21.971.491,82
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0,00	684.000,00	684.000,00	0,00
Overføringer	744.116,38	0,00	0,00	2.385.025,68
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	10.990,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	27.822.285,09	41.649.445,00	30.819.000,00	24.482.078,06
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	127.500,00	0,00	0,00	0,00
Utlån	2.119.500,00	0,00	0,00	958.000,00
Kjøp av aksjer og andeler	410.394,00	316.000,00	316.000,00	1.259.926,00
Dekning av tidligere års udekket	4.223.109,06	2.476.056,00	0,00	582.573,76
Avsatt til ubundne investeringsfond	8.181.791,95	10.456.196,00	9.990.000,00	4.029.321,75
Avsatt til bundne investeringsfond	572.905,00	60.000,00	60.000,00	183.099,00
Avsatt til likviditetsreserve	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansieringstransaksjoner	15.635.200,01	13.308.252,00	10.366.000,00	7.012.920,51
Finansieringsbehov	36.086.630,10	42.497.697,00	31.135.000,00	28.368.139,57
Dekket slik:				
Bruk av lån	29.547.443,07	36.265.937,00	20.435.000,00	17.344.067,27
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	640.405,00	0,00	0,00	183.099,00
Overført fra driftsbudsjettet	446.469,00	0,00	0,00	829.645,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	457.233,00
Bruk av bundne driftsfond	100.000,00	0,00	60.000,00	27.449,13
Bruk av ubundne investeringsfond	4.980.202,80	6.231.760,00	10.640.000,00	5.384.655,68
Bruk av bundne investeringsfond	201.441,17	0,00	0,00	830.046,33
Bruk av likviditetsreserve	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	35.915.961,04	42.497.697,00	31.135.000,00	25.056.195,41
Udekket/udisponert	-170.669,06	0,00	0,00	-3.311.944,16

BALANSEN 2012

Oversikt - balanse	Regnskap 2012	Regnskap 2011
EIENDELER		
Anleggsmidler	409.535.587,45	381.952.563,75
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	248.726.842,47	237.206.661,37
Utstyr, maskiner og transportmidler	4.420.023,10	4.109.890,27
Utlån	7.987.661,88	6.198.172,88
Konserninterne langsiktige fordringer	3.225,00	4.095,23
Aksjer og andeler	1.249.193,00	1.149.193,00
Pensjonsmidler	147.148.642,00	133.284.551,00
Omløpsmidler	74.206.182,77	50.831.806,35
Herav:		
Kortsiktige fordringer	3.084.849,72	2.804.477,84
Konserninterne kortsiktige fordringer	12.335.795,78	12.670.780,00
Premieavvik	10.183.086,52	5.568.073,00
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	48.602.450,75	29.788.475,51
SUM EIENDELER	483.741.770,22	432.784.370,10
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	116.390.661,93	119.150.496,80
Herav:		
Disposisjonsfond	12.104.237,85	15.527.588,07
Bundne driftsfond	8.369.791,76	10.224.436,03
Ubundne investeringsfond	3.206.061,84	4.472,69
Bundne investeringsfond	2.671.463,83	2.300.000,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-2.486.119,35	-2.486.119,35
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0,00	0,00
Regnskapsmessig mindreforbruk	4.214.585,94	0,00
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	-3.554.350,22
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	-170.669,04	-4.223.109,04
Likviditetsreserve	0,00	0,00
Kapitalkonto	88.481.309,10	101.357.578,62
Langsiktig gjeld	331.698.151,76	283.847.747,61
Herav:		
Pensjonsforpliktelse	190.721.290,45	173.419.231,63
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	140.976.861,31	110.428.515,98
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	35.652.956,53	29.786.125,69
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	33.970.225,66	27.937.654,18
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	1.682.730,87	1.848.471,51
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	483.741.770,22	432.784.370,10
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	9.773.337,41	3.252.762,48
Herav:		
Ubrukte lånemidler	10.643.873,41	3.252.762,48
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	-870.536,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	-9.773.337,41	-3.252.762,48

KOSTRA

Utvalgte nøkkeltall, kommuner - nivå 1	Hemse	Hemse	Hemse	Gol	Nes	Gruppe 2	Landet
	dal	dal	dal				
	2010	2011	2012	2012	2012	2012	2012
Finansielle nøkkeltall							
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-7,5	-7,6	-4,5	2,7	3,2	1,5	2,1
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-1,3	-2,3	1,7	2,7	2,8	2,2	2,6
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	158,4	169,3	182,8	135,5	150,8	201,3	193,8
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	17,9	12,2	21,2	29,7	7,1	19,2	21,3
Frie inntekter i kroner per innbygger	37521	44473	49654	48694	47779	51321	45652
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	42709	45367	56089	30519	26309	52063	44032
Prioritering							
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	26083	99451	113974	101340	97527	112274	114949
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223)	104887	106427	114570	87067	102908	112324	96319
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenester	3698	3689	4512	3919	2628	2887	2094
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenester	11817	12726	14013	15007	22090	18124	15289
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	2170	2147	2447	2798	1863	1839	2721
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	9451	7700	8917	8970	10363	6839	6830
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb.	9094	8945	10108	10508	6089	5962	3975
Dekningsgrad							
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	93,2	91,5	93,5	87,4	92	89,4	90,8
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	9,2	6,7	8	8,3	10,6	10,7	8,6
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	14,5	13,9	14	14	14,6	12,1	9,9
Fysioterapiårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjeneste	15	12,6	14,4	8,1	7,6	9,3	8,6
Andel mottakere av hjemmetjenester over 67 år	..	63,9
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	91,3	91,3	91,3	100	100	95,5	93,2
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	16,5	18,9	20	12,9	4,1	15,4	13,8
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne	3,4	3,5	2,5	5,1	3,4	:	3,6
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	7,3	5,6	5,4	5,9	5,5	:	4,8
Syssel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb.	14	18	827	360	76	298	205
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	16	15	12	..	34	22	20
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	0,6	0,6
Produktivitet/enhetskostnader							
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	134692	130411	144815	142357	130196	155632	157355
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, spesialskoler, skolekole	106135	106014	110023	83553	112654	111924	97115
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10. årstrinn	12,4	14	13,5	13,3	12	12,5	14,6
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	153561	147902	262058	124947	390368	193620	213814
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	780750	860208	894739	1149375	1207154	921681	959213
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	2505	2400	2892	3415	1725	4012	..
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	4555	4655	5388	3815	3925	3558	..
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2341	2048	2148	1410	1880	2105	2464
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalend	300	425	..	300	510
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, oppmålingsforretning (kalend	16	16	80	100	60	68	66
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	95333	130267	99400	128955	51905	74155	118380
Lovanvendelse							
Andel søknader om motorferdsel i utmark innvilget.	92	96	100	100	100	96	96
Andel dispensasjonssøkn. for nybygg i 100-m beltet langs saltvar	75	85	86

VEDLEGG: ÅRSRAPPORT IKT HALLINGDAL

Gjennomførte tiltak 2012

IKT-samarbeidet i Hallingdal ble etablert gjennom prosjektet Hallingdalsmagneten (2001 – 2003) og senere formalisert gjennom vertskommuneavtaler og avtaler om felles disponering av IKT-personell. Samarbeidet er fortløpende utviklet siden 2003, og omfatter nå det meste av IKT-bruk i kommunene.

Regionalt IKT-samarbeid

Regionale prosjekter

E-meldinger/samhandlingsreformen

Tekniske installasjoner av servere, linje mot Helsenett og IKT-system for meldingsutveksling ble gjennomført etter planen i kvartal 2 i 2012. Oppstart av meldingsutveksling via fagsystemene blir gjort i takt med alt leverandørene og partnere er klare.

Skole, barnehage

Installasjon og oppstart av nytt driftssystem for arbeidsstasjoner for lærere og elever har pågått i hele 2012. Prosjektet har gått etter planen, og skolene i Hol og tre skoler i Ål gjenstod ved årsskiftet. Disse blir lagt over i løpet av 1. kvartal 2013.

Kvalitetssystem

Arbeidet med innsamling og innlegging av prosedyrer har pågått i kommunene i varierende grad gjennom hele 2012. Det er gjennomført opplæring og tilrettelegging av avviksmodule, med planlagt oppstart i kommunene i løpet av 1. kvartal 2013. Et samarbeidsprosjekt med Gjensidige om bruk av modulen for risikovurderinger ble startet i 2012 og blir sluttført 1. kvartal 2013.

Intranett

Systemet har ikke fungert etter forutsetningene, og det ble startet forhandlinger med leverandøren om reetablering av systemet.

Elektroniske timelister

Det er anskaffet moduler for overføring av timelister, fastlønn og fravær fra turnussystemene til lønn.

Innføring av Politikermodul

Styingsgruppe IKT vedtok i 2011 at kommunene i Hallingdal skal benytte programmet Papirløse møter til elektronisk distribusjon av sakspapirer til politikerne. Det ble kjøpt inn nettbrett (iPad) til politikerne høsten 3. og 4. kvartal 2012 og utlevering og opplæring i generell bruk av nettbrettet ble gjennomført i 4. kvartal.

Gol kommune har hatt Papirløse møter til utprøving 4. kvartal 2012, og oppstart i de øvrige kommunene er planlagt i 1. kvartal 2013.

Økonomi, lønn, fakturering

Det er gjennomført installasjon og opplæring i modulen Rekruttering fra Visma. Dette medfører at alle søknader på stillinger i kommunene kan gjøres elektronisk via kommunenes nettsider. Oppstart er planlagt 1. halvår 2013.

E-handel

Det er inngått avtaler med Visma og Difi om oppstart av e-handel i 2013 og 2014.

Regionale faggrupper

IKT-samarbeidet blir løpende videreutviklet gjennom 13 regionale faggrupper. Faggruppene har ansvar for at IKT-systemene blir utnyttet på best mulig måte, både i den enkelte kommune og ved samarbeid og samordning mellom kommunene. Faggruppene rapporterer til Styringsgruppe IKT gjennom IKT-koordinator.

Lisenser

Det er inngått nye lisensavtaler med Microsoft i takt med nye lisensregler og endrede behov i kommunene.

Felles innkjøpsavtaler

Følgende innkjøpsprosjekter er gjennomført i 2012:

Læringsplattform

En prosjektgruppe for anskaffelse av læringsplattform har gjennomført anbudsrunder og anskaffelse av felles system. Opplæring og oppstart følger oppsatt plan.

Internettlinje

Det ble gjennomført anbudsrunder for anskaffelse av ny felles linje mot internett. Leverandør er valgt og kommunene er lagt over på ny linje med vesentlig høyere kapasitet. Kostnadene har gått noe ned.

Trygghetsalarmer

Det ble gjennomført anbudsrunder for anskaffelse av trygghetsalarmer for pleie/omsorg. Leverandør er valgt og kontrakt ble underskrevet ved nyttår. Kostnadene har gått noe ned.

Individuelle planer

Det ble gjennomført anbudskonkurranse, anskaffelse, opplæring og oppstart av felles system for individuelle planer (IP).

Bibliotek

Prosjektgruppa for nytt biblioteksystem har arbeidet med anskaffelse av nytt system for bibliotekene. Anbudsrunder ble ikke avsluttet i 2012.

IKT Hallingdal

IKT Hallingdal er kommunenes felles IKT-avdeling og har ansvar for IKT brukerstøtte, drift og utbygging i alle kommunene. Avdelingen betjener ca. 3 600 brukere og drifter utstyr/nettverk i 111 bygg.

IKT Brukerstøtte

Avdelingen IKT Brukerstøtte er organisert som 1. linje og 2. linje. 1. linje er bemannet med 2 - 3 personer og har ansvar for registrering og oppfølging av innmeldte saker. Det ble behandlet ca 10 000 saker i 2012, og 60 – 70 % av disse ble løst av 1. linje. De resterende sakene ble overført sakebehandlere i 2. linje i brukerstøtteavdelingen og avdelingen for Drift/utvikling. I gjennomsnitt har løpende restanseliste vært 300 – 400 saker i løpet av året.

Statistikk fra IKT Brukerstøtte blir brukt for å gjøre målrettede tiltak for å bedre driftssikkerhet i IKT-systemene og kompetanse hos brukerne.

Drift/utvikling

Behovet for kapasitet øker kontinuerlig, både til datakraft og nettkapasitet. Arbeidet med utbygging, modernisering og kvalitetssikring har pågått også i hele 2012. Løpende og preventivt vedlikehold av servere og IKT-systemer er videreført.

Kommunenes regionale nettverk ble lagt over til ny løsning i 2012. Dette har vært et særdeles omfattende prosjekt og har medført store omlegginger i maskin- og programvare, nettverkskomponenter og telefoni i alle kommuner. Det er installert ny felles brannmur og sentral administrasjon av hele nettet. Skolene er lagt over på den samme løsningen og er nå en del av kommunenes nettverk.

Serverparken for sikker sone ble flyttet til Gol og integrert med øvrig infrastruktur i 2012. Dette har vært et stort prosjekt med stor vekt på Datatilsynets krav til IT-sikkerhet. Alle IKT-systemer som behandler sensitive data er installert på ny serverpark, og det er etablert felles linje mot Helsenett.

Avdelingen har gjennomført 40 - 50 større prosjekter i kommunene i 2012. Dette omfatter anskaffelser og installasjoner av nettverksutstyr og arbeidsstasjoner, installasjoner og samordning av programvare, kabling og installasjoner i bygg, mm. Eksempler på gjennomførte prosjekter omfatter telefonsentraler, kabling og nettverk, Helsenett, installasjon av servere og IKT-systemer, mm. Det er utført utvidelse/ fornyelse av nettverk og infrastruktur i 10 skoler.

Prosjektene blir rapportert til styringsgruppa gjennom virksomhetsplan og månedlige statusrapporter.

Ikke gjennomførte tiltak 2012

Anbudsrunde – mobiltelefoner

Ikke gjennomført i 2012 fordi vi ønsket å se dette i sammenheng med ny abonnementsavtale gjennom BTV i 1. kvartal 2013.

Avvik 2012

Feil ved telefonisystemet og Trio

Avviket gjaldt ustabilitet i telefonisystemet i etter oppgraderinger.

Avbrutt opplæring i intranett

Oppstart og opplæring i nytt intranett ble stoppet pga. mangler med systemet. Prosjektet blir gjennom tatt etter at leverandøren har installert systemet på ny plattform.

Dato: 4.3.2013
Halgrim Merødningen

IKT-koordinator